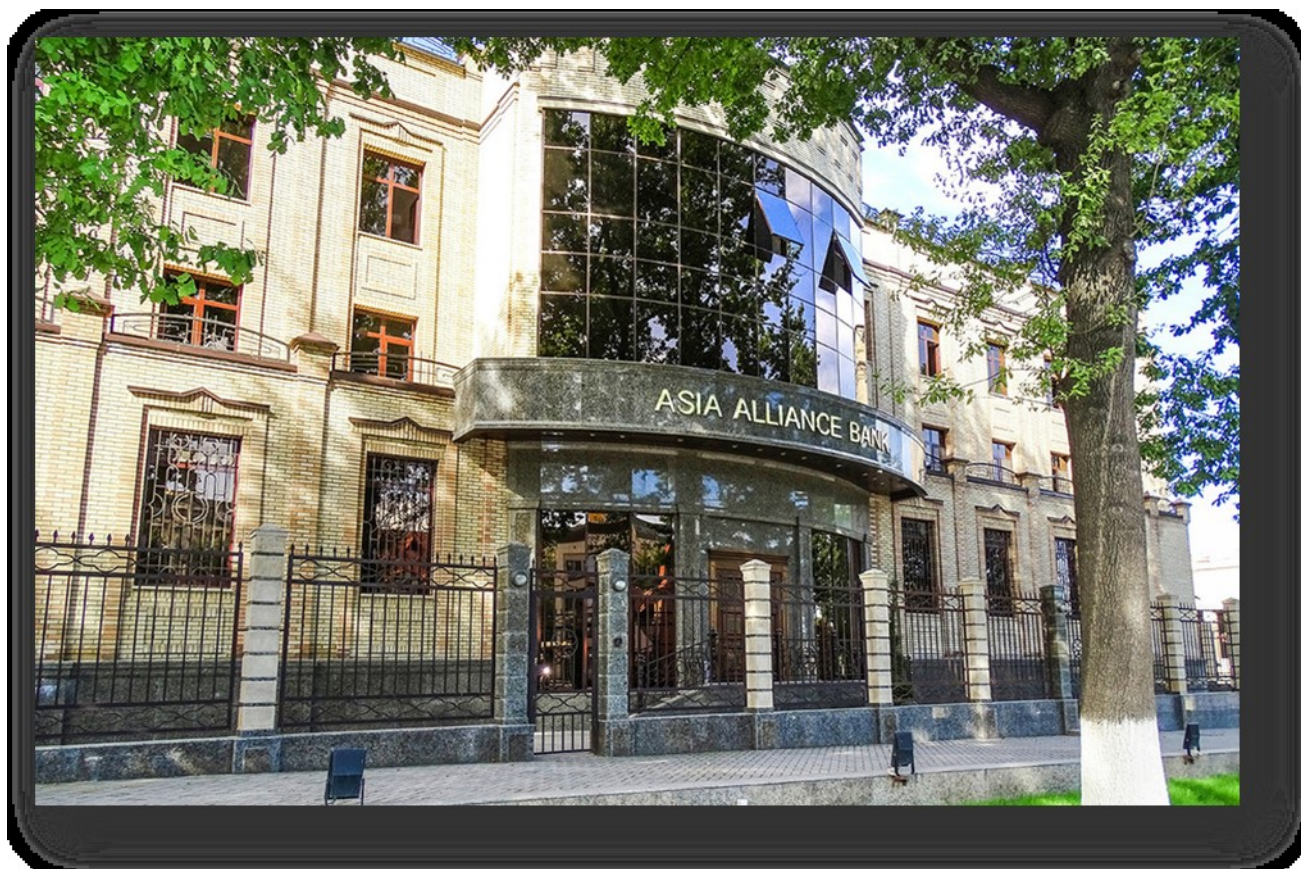

**«ASIA ALLIANCE BANK»
AKSIYADORLIK-TIJORAT BANKI**

2024-yil uchun

**«ASIA ALLIANCE BANK» AKSIYADORLIK-TIJORAT BANKI
FAOLIYATINI RIVOJLANTIRISH VA KENGAYTIRISH BO`YICHA
BIZNES-REJA**

**«ASIA ALLIANCE BANK» ATB KUZATUV KENGASHI QARORI BILAN TASDIQLANGAN
(2023-yil «24» noyabrdagi K - 57-sonli Bayonnoma)**

MUNDARIJA

KIRISH	3
JORIY VAZIYATNI TAHLIL QILISH VA «ASIA ALLIANCE BANK» ATB UCHUN QIYINCHILIKLAR	4
Makroiqtisodiy tendentsiyalar	4
O'zbekistonning YaIM tarkibi	4
O'zbekistonning bank sektori	7
Bank uchun asosiy qiyinchiliklar.....	12
Bankning bozor pozitsiyasi	15
Raqobat muhitini tahlil qilish	16
Bank faoliyatini rivojlantirishning asosiy yo`nalishlari	17
Kredit faoliyati	18
Bankning investitsiyaviy va emissiyaviy faoliyati.....	21
Banklararo pul va valyuta bozorlaridagi operatsiyala	21
Xalqaro faoliyat.....	23
Chakana biznes.....	24
Korporativ biznes	27
Risk-menejment tizimi.....	29
Axborot texnologiyalari	30
Bank xodimlari tomonidan boshqarish tizimini takomillashtirish	31
MOLIYAVIY REJALASHTIRISH	31
ILOVALAR	
2024-yil uchun prognoz balansi	
2024-yil uchun daromadlar va xarajatlar to`g`risida prognoz hisoboti	

KIRISH

Ushbu B|jiznes-reja «ASIA ALLIANCE BANK» ATB tomondan 2024-yilda amalga oshirish rejalashtirilgan tadbirlarni, shuningdek, Bankning 2024-yilgi moliyaviy rejasini o'z ichiga oladi.

«ASIA ALLIANCE BANK» aksiyadorlik-tijorat banki (bundan buyon matnda “Bank” deb yuritiladi) 2009-yil avgust oyida tashkil etilgan. Bankning Bosh ofisi quyidagi manzilda joylashgan:

O'zbekiston Respublikasi, 100047, Toshkent shahri, Maxtumquli ko'chasi, 2A.

Bank O'zbekiston banklari assotsiatsiyasi, Fuqarolarning banklardagi omonatlarini kafolatlash jamg'armasi, O'zbekiston respublika valyuta birjasining a'zosi va VISA International xalqaro tashkilotining assotsiatsiyalangan a'zosi hisoblanadi.

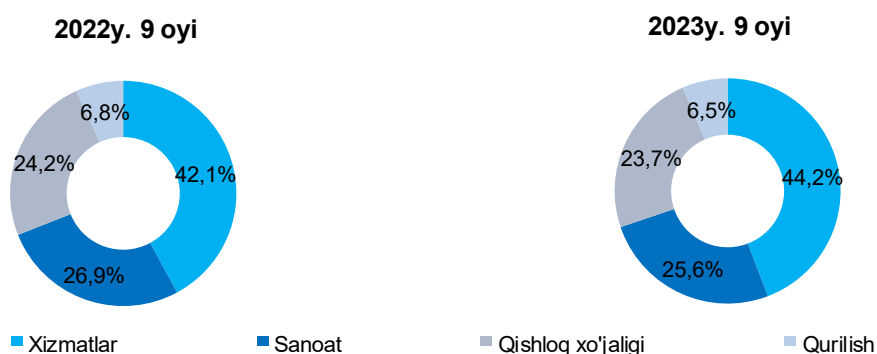
Moody's Investors Service xalqaro reyting agentligi tomonidan Bankka “Barqaror” prognozi bilan B2 global shkalasi bo'yicha milliy va chet el valyutasidagi depozitlarning uzoq muddatli va qisqa muddatli reytinglari, B1 darajadagi kontragent xavfi (Counterparty Risk Assessment) berildi.

JORIY VAZIYATNI TAHLIL QILISH VA «ASIA ALLIANCE BANK» ATB UCHUN QIYINCHILIKLAR

Makroiqtisodiy tendentsiyalar

2023-yilning to'qqiz oyi davomida O'zbekiston iqtisodiyoti 2022-2023-yillarda yuz bergan tashqi vaziyat, shuningdek, barqaror bo'lmagan jahon kon'yunkturasi va geosiyosiy vaziyat ta'ziqlarining saqlanib qolishi ta'siri ostida rivojlandi. O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlariga ko'ra, 2023-yil yanvar-sentyabr oylarida O'zbekiston Respublikasining yalpi ichki mahsuloti (YalM) joriy narxlarda 750,9 trln.so'mni (65 mlrd. AQSh dollarini) tashkil etib, 2022-yil yanvar-sentyabr oylariga nisbatan uning o'sishi real ko'rinishda 5,8 foizni tashkil etdi. YalMning o'sishiga quyidagi tarmoqlar ijobiy hissa qo'shdilar: qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligi - 0,9 f.p.; sanoat - 1,4 f.p.; qurilish - 0,4 f.p.; va xizmat ko'rsatish sohalari – 2,5 f.p. Mahsulotlarga sof soliqlarning o'sishi hisobiga YalM 0,6 f.p. ga oshdi

O'zbekistonning YalM tarkibi

O'zbekiston Respublikasi Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlari asosida

2023-yilning yanvar-sentyabr oylarida aholi jon boshiga YalM joriy narxlarda 20 577,6 ming so'mni (yoki ekvivalentida 1 789,5 AQSh dollarini) tashkil etib, 2022-yilning yanvar-sentyabr oylariga nisbatan 3,6 foizga o'sdi.

2023-yil oziq-ovqat va yoqilg'i-energetika tovarlari narxlarining oshishi natijasida global inflyatsiya jarayonlarining tezlashishi, shuningdek, yetakchi markaziy banklarning pul-kredit siyosatining keskinlashishi va muhim ahamiyatga ega stavkalarining oshishi bilan tavsiflanadi.

9 oy ichida O'zbekistonda inflyatsiya 2022-yil sentyabrdagi 12,2 foizga nisbatan 9,2 foizgacha pasaydi. Ko'rib chiqilayotgan davrda oziq-ovqat inflyatsiyasi 5,6 foizgacha pasaydi (2022-yilning 9 oyi uchun – 10 foiz). Nooziq-ovqat tovarlari narxi 4,8 foizga (2022-yilning shu davriga nisbatan 7,9 foiz), xizmatlar narxi 4,7 foizga (4,8 foiz) oshdi.

Inflyatsiya darajasining pasayishi tendentsiyasidan kelib chiqib, shuningdek, qattiq tashqi moliyaviy sharoitlarning ichki iqtisodiy faoliyatga salbiy ta'sirini oldini olish maqsadida 2023-yil mart oyida Markaziy bankning asosiy stavkasi 15 foizdan 14 foizga tushirildi.

2022-yilning 9 oyi yakunlari bo'yicha respublikaning tashqi savdo aylanmasi 44,8 mlrd.AQSh dollarini tashkil etdi va o'tgan yilning analogik davriga nisbatan 8,1 mlrd.AQSh

dollariga yoki 22,1 foizga o'sdi. Shu jumladan, eksport hajmi 17,7 mlrd. AQSh dollarini (23,5 foizga o'sdi), import hajmi - 27,0 mlrd. AQSh dollarini (21,2 foizga o'sdi) tashkil etdi.

O'zbekiston Respublikasi bilan tashqi savdoda eng katta ulushga ega bo'lgan mamlakatlar

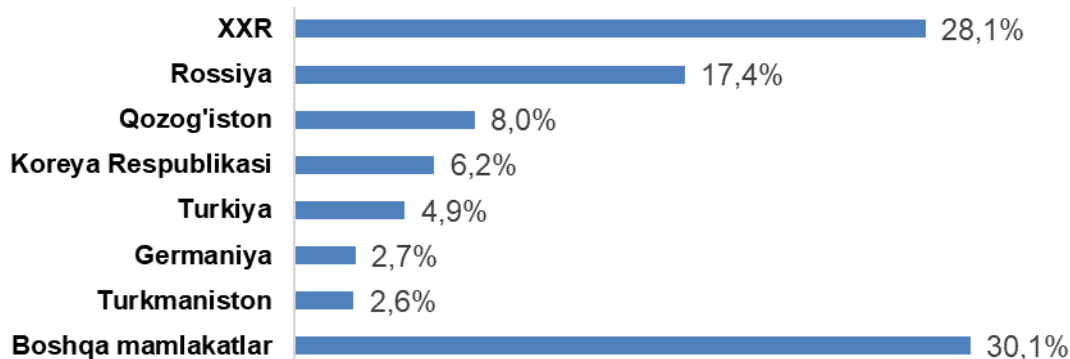
XXP TCA – 9 454,9 Экспорт: 1 855,5 Импорт: 7 599,5 21,1%	Россия TCA – 7 034,5 Экспорт: 2 326,6 Импорт: 4 707,9 15,7%	Қозоғистон TCA – 3 229,8 Экспорт: 1 067,0 Импорт: 2 162,8 7,2%	Туркия TCA – 2 350,5 Экспорт: 1 016,4 Импорт: 1 334,1 5,3%	Корея Республикаси TCA – 1 699,1 Экспорт: 32,7 Импорт: 1 666,4 3,8%
Туркменистон TCA – 830,3 Экспорт: 129,4 Импорт: 700,9 1,9%	Германия TCA – 784,2 Экспорт: 61,0 Импорт: 723,2 1,8%	Қирғиз Республикаси TCA – 753,8 Экспорт: 537,4 Импорт: 216,3 1,7%	Франция TCA – 658,8 Экспорт: 307,6 Импорт: 351,2 1,5%	Афғонистон TCA – 615,3 Экспорт: 608,7 Импорт: 6,6 1,4%

(2023-yil yanvar-sentyabr oylari uchun, mln.dollar AQSh)

Mamlakat eksport salohiyatini oshirish, eksport qiluvchilarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va eksport mahsulotlari nomenklaturasini kengaytirishga qaratilgan islohotlar natijasida eksport qiluvchilar soni 6 417 nafarga yetdi, tovarlar va xizmatlar eksporti hajmi esa 12 101,9 mln. AQSh dollarini (nomonetar oltindan tashqari) tashkil etdi va 2022-yilning analogik davriga nisbatan 6,2 foizga oshdi.

Eksport tarkibida tovarlar 78,2 foizni, shundan sanoat tovarlari - 17,3 foizni, oziq-ovqat mahsulotlari va tirik hayvonlar - 7,3 foizni, turli tayyor mahsulotlar - 5,2 foizni egallaydi.

Importning 2/3 qismidan ko'prog'i XXR, Rossiya, Qozog'iston, Koreya Respublikasi, Turkiya, Germaniya va Turkmaniston kabi yirik hamkor davlatlarga to'g'ri keladi:

Uning tarkibidagi asosiy ulushni mashinalar va transport uskunolari (38,2 foiz), sanoat tovarlari (16,6 foiz), shuningdek kimyoviy moddalar va shunga o'xshash mahsulotlar (13,3 foiz) egallaydi.

2023-yilning to'qqiz oyida O'zbekistonga pul o'tkazmalari hajmi 8,4 milrd. dollarni tashkil etdi, bu 2022-yilning shu davriga nisbatan 33,7 foizga kamdir. Kelgusi yilgi rubl dinamikasi, mehnat migrantlari oqimi va savdo sheriklaridagi geosiyosiy o'zgarishlarni hisobga olgan holda 2024-yilda xalqaro pul o'tkazmalari hajmi 2023-yil ko'rsatkichlaridan yuqori bo'lishi prognoz qilinmoqda.

O'zbekiston Respublikasining xalqaro zaxiralari 2023-yil 1-oktyabr holatiga ko'ra 31,04 milrd. AQSh dollari tashkil etdi.

2023-yil oktyabrda O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining veb-saytida nashr qilingan 2024-yil va 2025-2026-yillar davri uchun pul-kredit siyosatining asosiy yo'nalishlarining dastlabki konseptual loyihasi muvofiq, pul-kredit siyosatining asosiy yo'nalishlari pul-kredit siyosatining yaqin yillarda tashqi va ichki sharoitlardagi o'zgarishlarga javob choralarini, operatsion mexanizmining rivojlantirish bo'yicha choralarni, iqtisodiyotdagi o'zaro munosabatlarni tadqiq qilishni qamrab oladi.

Tashqi savdo sheriklaridagi iqtisodiy vaziyatni, xom ashyo va moliya bozorlaridagi yuqori noaniqlikni, shuningdek tarkibiy islohotlarni realizatsiya qilish sur'atlarini hisobga olgan holda, yaqin yillarda tashqi iqtisodiy sharoitlarda joriy vaziyatni sezilarli darajada o'zgartirmagan holda tarkibiy islohotlarning rivojlanishi va faol davom etishi **asosiy senariy** shartlari sifatida belgilandi va **muqobil senariy** shartlari sifatida esa - noaniqlikning yanada oshishi va tashqi sharoitlarda shoklarning paydo bo'lishi belgilandi.

Asosiy stsenariyni realizatsiya qilish energetika, transport, qishloq xo'jaligi va suv xo'jaligidagi tarkibiy islohotlarni mantiqiy yakunlashni, byudjetni konsolidatsiya qilishni va 2023-yil ko'rsatkichlariga nisbatan umumiy fiskal defitsitni qisqartirishni (2023-yildagi YalMning 5,5 foizidan 2024-yilda 4 foizgacha va 2025-2026-yillarda 3 foizgacha), davlatning iqtisodiyotdagi ulushini qisqartirishni, xususi investitsiyalar va tovarlar eksportining o'sishini nazarda tutadi.

Ushbu stsenariy bo'yicha yangilangan prognozlarga ko'ra, 2022-2023-yillarda sodir bo'lgan tashqi vaziyat o'zgarishlarining taklif omillariga bosimini uzoqroq vaqt davomida saqlanib turishi, shuningdek, tartibga solinadigan narxlarning ba'zi tuzatishlarining umumiy inflyatsiyaga ta'siri, 2025-yilning ikkinchi yarmida inflyatsiyaning 5 foizi doimiy targetiga erishishni kutish uchun zarur shart-sharoitlarni yaratadi.

Makroiqtisodiy rivojlanishning asosiy stsenariysi doirasida 2024-yilda prognoz qilinayotgan inflyatsiya darajasi 8-9 foizni tashkil qiladi. Inflyatsiyaning prognoz ko'rsatkichlariga erishishni ta'minlash uchun 2024-yilda pul-kredit shartlari nisbatan qattiq bosqichda qoladi.

O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining prognoz hisob-kitoblariga ko'ra, yalpi ichki mahsulot hajmi 2024-yilda 5,0-5,7 foiz, 2025-yilda 5-6 foiz va 2026-yilda 5,5-6,5 foiz darajasida prognoz qilinmoqda.

Muqobil senariy sharoitida, asosiy stsenariydan farqli o'laroq, 2024-yilda inflyatsiyaning darajasi 9-10 foiz prognoz qilinayotganini hisobga olgan holda tashqi sharoitlarning nisbatan noqulay shakllanishi tufayli ichki narxlarga qo'shimcha bosim mavjud deb taxmin qilinadi. Bunday holda, doimiy targetga erishish ancha keyingi davrga suriladi.

2025-yilda inflyatsiya taxminan 7-8 foizni tashkil qiladi va uning 5 foizgacha pasayishi 2026-yilning oxiriga prognoz qilinmoqda.

O'zbekistonning bank sektori

O'zbekiston bank sektorining asosiy ko'rsatkichlari, mlrd. so'm

Ko'rsatkichlarning nomi	01.10.2022 y.	01.10.2023y.	O'sish, foizda
YalM*	638 338	750 926	-
Banklarning aktivlari	539 990	615 802	14%
Aktivlarning YalMga nisbati, foizda	85%	82%	
Kredit qo'yilmalari	362 933	451 610	24%
Kredit qo'yilmalarining YalMga nisbati, foizda	57%	60%	
Depozitlar	206 759	221 335	7%
Depozitlarning YalMga nisbati, foizda	32%	29%	
Kapital	76 854	89 030	16%
Kapitalning YalMga nisbati, foizda	12%	12%	
Sof foyda	7 123	8 023	13%
ROA	2,6%	2,4%	-0,2f.p.
ROE	12,9%	12,7%	-0,2f.p.
Banklarning kreditlari va depozitlari bo'yicha stavkalar			
Milliy valyutadagi kreditlar bo'yicha o'rtacha tortilgan stavkalari	22,3%	23,0%	-0,7f.p.
Chet el valyutasidagi kreditlar bo'yicha o'rtacha tortilgan stavkalari	7,3%	9,1%	0,8f.p.
Aholining milliy valyutadagi depozitlari bo'yicha o'rtacha tortilgan stavkalari	20,6%	21,1%	0,5f.p.
Aholining chet el valyutasidagi depozitlari bo'yicha o'rtacha tortilgan stavkalari e	4,0%	4,9%	0,9f.p.
Yuridik shaxslarning milliy valyutadagi depozitlari bo'yicha o'rtacha tortilgan stavkalari.	16,3%	16,8%	0,5f.p.
Yuridik shaxslarning chet el valyutasidagi depozitlari bo'yicha o'rtacha tortilgan stavkalari.	3,0%	4,2%	1,2f.p.

O'zR Davlat statistika qo'mitasi ma'lumotlari va O'zRMBning statistika axborotnomasi asosida

2023-yilning 9 oyi yakunlari bo'yicha bank sektorining asosiy ko'rsatkichlari barqaror o'sish sur'atlarini ko'rsatdi. O'zbekiston banklarining o'tgan yilning shu davridagi jami aktivlari 14 foizga o'sib, 2023-yilning 9 oyi yakunlari bo'yicha qariyb 751 trln. so'mga yetdi.

2023-yilning 9 oyi davomida tijorat banklari tomonidan umumiy qiymati 183,9 trln. so'm bo'lgan kreditlar ajratildi, o'tgan yilning analogik davriga nisbatan o'sish 30 foizni tashkil etdi. Taqqoslangan davrda banklarning umumiy kredit portfeli 24 foizga o'sdi va 2023-yil 1-oktyabr holatiga ko'ra 452 trln. so'mga yetdi. 2023-yilning 9 oyi yakunlariga ko'ra, banklarning milliy valyutadagi kreditlari portfelining o'rtacha tortilgan daromadliligi 23 foizni (2022-yilning 9 oy ichida -22,3 foiz), chet el valyutasida -9,1 foizni (7,3 foiz) tashkil etdi.

Banklarning depozit bazasi sezilarli darajada kengaydi, bu o'tgan yilning shu davri natijalariga nisbatan 7 foizga oshdi va 2023-yil 1-oktyabr holatiga ko'ra 221 trln. so'mni tashkil qildi. Aholining omonatlari hajmi 39 foizga o'sib, 83,6 trln. so'mga yetdi. Iqtisodiyotni dedollarlashtirish siyosati sharoitida milliy valyutadagi depozitlarni jalb qilish stavkasining o'sishi kuzatilmogda.

Banklarning umumiy kapitali 16 foizga o'sib, 89 trln. so'mga yetdi. 2023-yilning 9 oyi davomida banklarning sof daromadi analogik davr ko'rsatkichiga nisbatan 13 foizga oshib, 8

trln so'mdan oshdi. Shu bilan birga, banklar faoliyatining samaradorlik ko'rsatkichlarida ba'zi yomonlashishi kuzatilmoqda, shu jumladan ROA ko'rsatkichi 2,6 foizdan 2,4 foizgacha, ROE ko'rsatkichi 12,9 foizdan 12,7 foizgacha yetdi.

Bank sektorining institutsional xususiyatlari

2023-yil 1-oktyabr holatiga ko'ra, O'zbekiston Respublikasi Markaziy banki tomonidan ro'yxatdan o'tgan amaldagi tijorat banklarining umumiy soni 35 tani tashkil etdi, shu jumladan davlat ulushi ishtirokidagi 10 ta bank, 25 ta xususiy bank va boshqa banklar.

Kredit tashkilotlari va ularning tarkibiy bo'linmalari soni, birl.

Ko'rsatkichlarning nomi	01.10.2022y.	01.10.2023y.
Kredit tashkilotlari, jami *	190	204
<i>shu jumladan:</i>		
tijorat banklari, ulardan:	33	35
Davlat ulushi ishtirokidagi banklar	12	10
Boshqa banklar	21	25
nobank kredit tashkilotlari, ulardan:	157	169
Mikromoliya tashkilotlari	77	84
Lombardlar	79	84
Ipotekani qayta moliyalashtirish tashkilotlari	1	1
Tijorat banklarining filiallari, jami	849	697
Bank xizmatlari markazlari (mini-banklar)	1 339	1 784
24 soatlik o'z-o'ziga xizmat ko'rsatish punktlari (24/7)	2 790	3 484

Markaziy bank statistika axborotnomasi ma'lumotlari asosida

O'zbekiston bank sektorida yuqori konsentratsiya saqlanib qolmoqda, xususan, barcha bank aktivlarining 69 foizi hamon davlat ulushi bo'lgan banklarga, 56 foizi esa 5 ta davlat banklariga (Milliy bank, O'zsanoatqurilishbank, Agrobank, Asakabank va Xalq banki) tegishli. Davlat banklarining depozit bazasi ularning kreditlariga nisbatan 35 foizni tashkil qiladi. Taqqoslash uchun, xususiy banklarda bu ko'rsatkich 83 foizdan oshadi. Shu bilan birga, jismoniy shaxslarning depozitlari bank tizimidagi jami depozitlar hajmining atigi 38 foizini tashkil etadi, bu YalMning taxminan 11 foizini tashkil etadi.

mlrd. sum	Aktivlar		Kreditlar		Kapital		Depozitlar	
	Miqdori	Ulushi,%	Miqdori	Ulushi,%	Miqdori	Ulushi,%	Miqdori	Ulushi,%
Jami	615 802	100%	451 610	100%	89 030	100%	221 335	100%
Davlat banklari	422 152	69%	324 035	72%	58 806	66%	114 881	52%
Boshqa banklar	193 650	31%	127 576	28%	30 224	34%	106 454	48%

Markaziy bank statistika axborotnomasi ma'lumotlari asosida

Mamlakatda banklarning davlat aksiyalari paketini tegishli tajriba va malakaga ega bo'lgan strategik investorlarga sotish orqali bank sektoridagi davlat ulushini kamaytirish bo'yicha zarur chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 12-maydagi PF-5992-son Farmoni bilan tasdiqlangan 2020-2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi doirasida 2025-yilda bank sektoridagi davlat ulushini 40 foizga kamaytirish, bank tizimidagi xususiy sektor ulushini 18 foizdan 60 foizga yetkazish ko'zda tutilgan.

2022-yil dekabr oyida "Ipoteka-bank"ni xususiylashtirish to'g'risidagi shartnoma imzolangan bo'lib, unga ko'ra Vengriya OTP banki O'zbekiston moliya vazirligiga tegishli bo'lgan "Ipoteka-bank" aksiyalarining 100 foizini (umumiy Aksiyalar paketining deyarli 97 foizini) ikki bosqichda sotib oladi. "Ipoteka-bank"dagi davlat ulushi 324 mln. dollarga sotildi. Sotib olish natijasida OTP guruhi Markaziy Osiyo mintaqasiga kirdi va O'zbekiston bank sektorini xususiylashtirishda ishtirok etgan birinchi xorijiy bank bo'ldi.

2023-yil iyul oyida O'zbekiston Respublikasi Prezidentining qarori bilan bir nechta davlat banklarini xususiylashtirish jarayoniga tuzatishlar kiritildi. Hukumatning yaqin kelajakda asosiy e'tibori "O'zsanoatqurilishbank"ni sotishga yo'naltiriladi va 2024-yil oxiriga kelib O'zPSBda davlat ulushini 50 foizdan kam darajaga tushirish rejalashtirilgan. Xorijiy investorlarning geosiyosiy inqiroz tufayli postsovet mamlakatlari bozorlariga chiqishi murakkablashgani, shuningdek, xorijiy investorlarning, xususan, xorijiy investorlarning ishonchi pastligi sababli xususiylashtirish va boshqa bir qancha banklarning aksiyalarini ommaviy taklif qilish muddatlari uzaytirildi:

- "Qishloq qurilish bank" IPOni 2024-yil martigacha o'tkazish topshirildi;
- "Agrobank", "Aloqabank", "Mikrokreditbank", Xalq banki, O'zMB IPOni 2025-yil 1-yanvargacha o'tkazish talab etiladi;
- "Asakabank"ni xususiylashtirish muddati 2025-yil oxiriga ko'chirildi.

Sanab o'tilgan banklarda paketlarning bir qismini sotishning oldingi muddatlari O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil martdagi qarori bilan belgilangan bo'lib, unda quyidagilar nazarda tutilgan:

- 2022-yil 1-oktyabrga qadar - "Qishloq qurilish banki" ATBning aksiyalarini ommaviy joylashtirish (IPO);
- 2022-yil oxirigacha – Xalqaro moliya korporatsiyasi, Yevropa tiklanish va taraqqiyot banki hamda Osiyo taraqqiyot bankini jalb qilgan holda "O'zsanoatqurilishbank" ATB va "Asakabank" ATBning davlat ulushlarini kim oshdi savdosiga qo'yish;
- 2023-yil 1-iyulga qadar - AT "Xalk bank", "Mikrokreditbank" ATB, "Alokabank" AT, "Agrobank" ATB, "O'zmillibank" AJlarning aksiyalarini fond birjasi orqali ommaviy joylashtirish (IPO) ishlarini tashkillashtirish.

Prezident tomonidan 2020-yil 12-mayda imzolangan «2020-2025-yillarga mo'ljallangan O'zbekiston Respublikasining bank tizimini isloh qilish strategiyasi»da zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish, tijorat banklarining biznes jarayonlarini avtomatlashtirish va masofaviy bank xizmatlarini turlarini kengaytirish uchun zarur shart-sharoitlar yaratish kabi ustuvor vazifalar belgilangan edi. Bugungi kunda O'zbekistonda 27 milliondan ortiq kishi masofaviy bank xizmatlaridan foydalanmoqda, raqamli moliyaviy xizmatlar taqdim etishga ixtisoslashgan 28 ta to'lov tashkiloti ro'yxatdan o'tgan, mamlakatda onlayn-to'lovlarning ulushi tez sur'atlar bilan o'sib bormoqda.

Bank plastik kartalari, terminallar, bankomatlar, infokiosklar va mijozlar haqida axborot

Ko'rsatkichlarning nomi	01.10.2022y.	01.10.2023y.	O'sish,%
Bank plastik kartalari soni	31 820 600	41 359 507	30%
To'lov terminallari soni	432 269	429 182	-1%
Bankomatlar va infokiosklar soni	19 318	24 036	24%
To'lov terminallari orqali amalga oshirilgan to'lovlar summasi, mlrd. so'm	122 195	181 545	49%

Masofaviy xizmatlardan foydalanuvchilar soni, shu jumladan.	18 709 533	27 608 781	48%
<i>Yuridik shaxslar va yakka tartibdagi tadbirkorlar soni</i>	27 608 781	39 335 648	42%
<i>Jismoniy shaxslar soni</i>	1 128 684	1 311 418	16%

Markaziy bank statistika axborotnomasi ma'lumotlari asosida

Zamonaviy sharoitda bank sektorining raqamli transformatsiyasi raqamli iqtisodiyotni barpo etish jarayonining ajralmas qismi hisoblanadi. "Raqamli O'zbekiston — 2030" strategiyasi doirasida raqamli moliyaviy xizmatlarni rivojlantirish, xususan, aholining keng qatlamlari masofaviy xizmatlardan foydalanish imkoniyatini ta'minlash va ularning sifatini yaxshilash bo'yicha zarur chora-tadbirlar ko'rildi. Hozirgi vaqtda mamlakatda 5 ta raqamli bank (TBC Bank, Anor Bank, Uzum Bank, Smar Bank, Hayot Bank).

Pul va valyuta bozorlarining asosiy indikatorlari

Ko'rsatkichlarning nomi	01.10.2022y.	01.10.2023y.
Asosiy stavka	15%	14%
UZONIA stavkasi	14%	14%
O'zRMB tomonidan muomalaga chiqarilgan obligatsiyalar hajmi (mlrd. so'm)	69 248	20 841
<i>O'rtacha tortilgan stavkasi</i>	17%	16,5%
MB depozit auksionlarida banklar tomonidan mablag' taklif qilish hajmi (mlrd. so'm)	81 565	79 135
Jalb qilingan mablag'lar hajmi (mlrd. so'm)	73 931	79 135
<i>O'rtacha tortilgan foiz stavkasi</i>	15%	14%
Tijorat banklari tomonidan Markaziy bankda joylashtirilgan overnayt depozitlar (mlrd. so'm)	15 154	11 226
<i>O'rtacha tortilgan foiz stavkasi</i>	13%	12%
Milliy valyutadagi banklararo depozitlar (jalb qilish)	99 774	258 313
<i>O'rtacha tortilgan foiz stavkasi</i>	16%	14%
O'zRVBda chet el valyutalari savdosi hajmi, mln. AQSh dollari	14 218	18 284
<i>Xarid qilish</i>	9585	14010
<i>Sotish</i>	4632	4274
O'rtacha tortilgan ayirboshlash kursi, AQSh dollari/miqdori	11003	11561
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslardan sotib olingan chet el valyutasining hajmi, mln AQSh dollari	8 969	6 476
Tijorat banklari tomonidan jismoniy shaxslarga sotilgan chet el valyutasi hajmi	8 932	6 826
AQSh dollarining sumga nisbatan rasmiy ayirboshlash kursi	11014	12156
9 oy ichida o'zgarish, sum		1142
9 oy ichida o'zgarish., %		10,37%

Markaziy bank statistika axborotnomasi ma'lumotlari asosida

2023-yilda O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanishi qattiq global moliyaviy sharoitlar, jahon inflyatsiyasining sekinlashuvi va aksariyat iqtisodiyotlarda faollikning pasayishi ta'siri ostida shakllandi. Iqtisodiy konyunkturada, shuningdek, sezilarli fiskal rag'batlar, investitsiya faolligining oshishi, kreditlashning tezlashishi va o'tgan yilga nisbatan pul o'tkazmalari hajmining sezilarli darajada pasayishi aks etdi.

Talab va taklifni keyingi choraklarga muvozanatlash uchun 2023-yil boshida nisbatan qattiq pul-kredit shartlari saqlanib qoldi. Bu, o'z navbatida, pul bozorida va bank tizimida real foiz stavkalarining ijobiy darajasini shakllantirishga yordam berdi.

Fevral oyidan boshlab inflyatsiya kutilmalarining pasayishi kuzatildi va mart oyida aholi va tadbirkorlarning kutilmalari taxminan 14-14,5 foizni tashkil etdi. Bu, o'z navbatida, nisbatan qattiq pul-kredit sharoitlarini saqlab qolgan holda, joriy yilning mart oyida asosiy stavkani 1 f.p.ga kamaytirishga imkon berdi.

Pul-kredit siyosati samaradorligini oshirish bo'yicha rejali ishlar davom ettiriladi, xususan, bank tizimini dollarlashtirish darajasini pasaytirish, imtiyozli kreditlash operatsiyalarini bosqichma-bosqich qisqartirish, bozor foiz stavkalariga o'tish bo'yicha muhim choralar ko'riladi.

2023-yil boshidan buyon ichki valyutada talab hajmining oldingi yillarga nisbatan yuqori dinamikasining shakllanishi kuzatildi, bu salbiy tashqi savdo balansining kengayishi, shuningdek tashqi moliyaviy sharoitlarning kuchayishi tufayli qarzga xizmat ko'rsatish narxining oshishi bilan bog'liq edi.

Milliy valyuta kursining dinamikasi barqaror saqlanib qoldi, ammo iyul-avgust oylarida asosiy savdo sheriklarining milliy valyutalari devalvatsiyasining kuchayishi va boshqa ichki omillar hisobiga nisbatan yuqori devalvatsiya (4,2 foiz) kuzatildi. Ushbu jarayonni so'm kursining tashqi o'zgarishlarga moslashishi sifatida baholash mumkin. Umuman olganda, yanvar-sentyabr oylarida milliy valyuta kursining devalvatsiyasi 8,3 foizni tashkil etdi va yillik inflyatsiya indeksidan past darajada shakllandi.

Bank uchun asosiy qiyinchiliklar

Iqtisodiy va operatsion muhitdagi so'nggi tendentsiyalarni o'rganish va bank faoliyatini rivojlantirishning miqdoriy va sifat parametrlarini tahlil qilish bankning barqaror rivojlanishini ta'minlash va uning bozordagi raqobatdosh ustunliklarini oshirish yo'lidagi quyidagi muammolarni aniqlashga imkon beradi

Tashqi omillarning ta'siri va dunyodagi siyosiy vaziyatning o'zgarishi. Global bozorlardagi keskin o'zgarishlarga va oziq-ovqat va yoqilg'i bozorlaridagi savdo aloqalari va narx shoklarining sezilarli darajada buzilishi tufayli jahon iqtisodiyotining zaiflashishi yuqori darajadagi noaniqlikni keltirib chiqarmoqda va O'zbekistonning rivojlanish istiqbollarga, xususan, tadbirkorlikka bo'lgan ishonchning pasayishiga va investorlar uchun noaniqlikning oshishiga, aholi daromadlari va pul o'tkazmalari darajasiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Ushbu tendentsiyalar va O'zbekiston Markaziy bankining pul-kredit siyosatining kuchayishi fonida biznes yuritish shartlari murakkablashib bormoqda, savdo aloqalarining buzilishi bank mijozlarining tashqi savdo kontraktlari bo'yicha pul oqimlariga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin, bu esa bankning daromadlilik darajasiga ta'sir qilishi mumkin.

O'zbekistonning kuchli tashqi va fiskal zaxiralari, o'rtacha davlat qarzi va nisbatan yuqori o'sish sur'atlari salbiy makroiqtisodiy oqibatlariga qarshi turishga yordam beradi. Operatsion muhitning yaxshilanishi biznesni tashkil etish va yuritish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratib, iqtisodiyot tarmoqlari va bank bozorining ijobiy o'sish sur'atlarini ta'minlaydi, pul oqimlari va mijozlar operatsiyalari hajmini oshiradi, turli kurs va narx shoklarining oldini oladi.

Yashash sharoitlarining sifat xususiyatlari parametrlarida aholining davomiyligi va o'lim darajasi ko'rsatkichlarining yaxshilanishi kuzatilmoqda. Ushbu omillar aholining uzoq muddatli kredit mahsulotlaridan (avto va ipoteka kreditlari) foydalanish imkoniyatlarini bosqichma-bosqich kengaytirish, energiya tejoychi texnologiyalarni yetkazib berishni moliyalashtirishni kengaytirish va ushbu sohada yangi kredit mahsulotlarini joriy etish, tibbiy sug'urta sohasida sug'urtalovchilar bilan hamkorlikni rivojlantirish orqali chakana bozorning tegishli segmentlarini qamrab olish imkoniyatlarini yaratmoqda.

Ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar natijasida **xususiy va xorijiy oliy o'quv yurtlari soni sezilarli darajada oshib bormoqda, bu esa aholining o'rta va oliy ta'lim olish imkoniyatini ta'minlaydi.** Ushbu omillar ta'lim kreditlarini rivojlantirish, oliy o'quv yurtlari talabalari va o'qituvchilari o'rtasida karta mahsulotlarini kengaytirish, mutaxassislarni tayyorlash va qayta tayyorlash sohasida oliy o'quv yurtlari bilan rekruting va hamkorlik faoliyatini rivojlantirish, shuningdek, aholining moliyaviy savodxonligini oshirish sohasida turli xil dasturlarni amalga oshirish orqali brend xabardorligini oshirish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratadi.

Moliya sektorida davlat banklarining ustunligi bankning nisbatan arzon kreditlar berish orqali mijozlarni jalb qilish va bozorning keng segmentini qamrab olish imkoniyatlarini cheklaydi. Shu bilan birga, bank mijozlarga operativ va sifatli xizmat ko'rsatish orqali mijozlarni jalb qilish imkoniyatiga ega

Bozorda raqobat kuchayayotgan bir sharoitida xalqaro moliya institutlarining davlat banklarini transformatsiya qilish dasturida **faol ishtirok etishi** va ularning mahalliy banklarning ustav kapitalidagi ishtirokini kengaytirish, bozorda Tenge bank (Qozog'iston), TBC (Gruziya), OTP Bank (Vengriya) kabi xorijiy o'yinchilarning paydo bo'lishi biznes yuritishda yangi texnologiyalar va yangi yondashuvlarni rivojlantirish va joriy etishni rag'batlantiradi, shuningdek, bankdan moliyaviy barqarorlikni oshirish, bank kapitaliga

mablag' kiritish, shuningdek bankning samarali biznes-modelini yaratish chora-tadbirlarini ko'rishni talab qiladi. 2024-yil bank sektori ishtirokchilarining yanada faolligi bilan ajralib turishi kutilmoqda. Ko'plab banklarning bizneslarini raqamlashtirishni hisobga olgan holda raqobat yanada kuchliroq bo'ladi. Bozorda tobora ko'proq fintech kompaniyalari, shuningdek, bank bozorida raqobatni yanada kuchaytiradigan yangi mikromoliya tashkilotlari paydo bo'ladi.

Bank xizmatlari bozorini liberallashtirish, texnologiyaning jadal rivojlanishi sharoitida, shuningdek, pandemiya ta'siri ostida odamlarning turmush tarzi va **aholining moliyaviy savodxonligi darajasi tez o'zgarib bormoqda**. Binobarin, onlayn bank xizmatlari va elektron to'lovlar hajmi, muqobil investitsiya vositalari va aholini jamg'armalari tez sur'atlar bilan o'sib bormoqda. Ushbu omillar bank biznesini rivojlantirish, masofaviy xizmat ko'rsatish kanallari va o'z-o'ziga xizmat ko'rsatish punktlarini kengaytirish hisobiga operatsion samaradorlikni oshirish, kapital bozori va elektron pullarning turli vositalarini joriy etish orqali bank mahsulotlarini kengaytirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratmoqda.

Diniy erkinlik sohasidagi qonunchilikning takomillashtirishi natijasida aholi orasida dindorlarning o'sish tendentsiyasi kuzatilmoqda, bu ularning imtiyozli sohadagi xatti-harakatlariga, shu jumladan moliyaviy xizmatlardan foydalanishda, shuningdek, Islom banking mahsulotlariga bo'lgan ehtiyojida namoyon bo'lmoqda. Ushbu omillar Islom banking mahsulotlari va "Islom darchasi" tarmoqlarini joriy etish orqali bankning Islomiy moliyalashtirish sohasidagi biznesini rivojlantirish uchun qulay shart-sharoitlarni yaratmoqda.

Ekologik, ijtimoiy va korporativ boshqaruv (ESG) global kun tartibining uzoq muddatli moliyalashtirish va barqaror rivojlanishni jalb qilishning asosiy vositasi sifatida jadal rivojlanishi.

2023-yil 26-iyun kuni barqaror rivojlanish sohasidagi Hisobotning standartlari bo'yicha xalqaro kengashi (ISSB) S1 MHXS standartlarining birinchi to'plami "Barqaror rivojlanishga taalluqli bo'lgan moliyaviy axborotlarni oshkor qilishning umumiy talablari" va S2 MHXSning birinchi tematik standarti "Iqlim o'zgarishi bilan bog'liq oshkor qilish"ni chiqardi, ular 2024-yil 1-yanvardan amalga kiritilib, 2025-yilda e'lon qilingan hisobotlarga nisbatan qo'llaniladi.

Markaziy Osiyo va O'zbekistondagi aksariyat kompaniyalar iqlim tavakkalchiliklarini o'z bizneslarining moliyaviy salomatligi va rivojlanish strategiyasining barqarorligiga ta'sirini aniqlash va baholashni hali boshlamaganlar. Shu bilan birga, jahon investorlar uchun ushbu tavakkalchiliklarning foydaga ta'siri to'g'risidagi axborotlar moliyalashtirish uchun loyihalarni tanlashda "istalgan" toifadan "zarur" toifasiga o'tadi.

S1/S2 MHXSning yangi standartlari moliyaviy va nomoliyaviy hisobotlar sohasidagi eng yaxshi jahon tajribalarini yagona standartlar tizimiga birlashtiradi va shu bilan barqaror rivojlanish, xususan iqlim va moliyaviy farovonlik o'rtasidagi bog'liqlikni namoyish etadi.

2023-yil uchun Bank faoliyatidagi asosiy voqealar xronikasi

2023-yil Yanvar-Mart	«ASIA ALLIANCE BANK» ATB xususiy sektorni rivojlantirish bo'yicha Islom Korporatsiyasi (XSRIK) bilan mavjud moliyalashtirish liniyasi doirasida muvaffaqiyatli amalga oshirilgan bitim uchun Islamic Finance News (IFN) jurnalining mukofotiga sazovor bo'ldi. 16 mart kuni BAA Dubayda tantanali marosim bo'lib o'tdi, unda «ASIA ALLIANCE BANK» ATB "Yil bitimi" mukofoti bilan taqdirlandi.
2023-yil May	«ASIA ALLIANCE BANK» ATB va Gruzianing yetakchi bank guruhi Bank of Georgia o'rtasida rejalashtirilgan hamkorlik bo'yicha niyatlar to'g'risida Kelishuv imzolandi. Xorijiy investorlarga davlat institutlari va xususiy kompaniyalar tomonidan chiqarilgan qimmatli qog'ozlar bozoriga kirish imkonini beruvchi vakillik hisobvarag'ini yuritish bo'yicha kelishuv imzolandi.
2023-yil May	Yevropa Ittifoqining yetakchi eksport kredit agentliklari (EKA) ko'magida Frantsuz-nemis "ODDO BHF" moliyaviy guruhi bilan 25 mln. Yevro miqdoridagi uzoq muddatli moliyalashtirish bo'yicha Bazaviy Kredit Kelishuvi imzolandi.
2023-yil Sentyabr	Moody's Investors Service Xalqaro reyting agentligi «ASIA ALLIANCE BANK» ATBning uzoq muddatli kredit reytingini B2 darajasida "barqaror" prognoz bilan tasdiqladi.
2023-yil Oktyabr	InterContinental Tashkent otelida bo'lib o'tgan UZCARD FORUM 2023 forumida «ASIA ALLIANCE BANK» "Eng texnologik va agile bank" nominatsiyasida mukofotga sazovor bo'ldi.
2023-yil Noyabr	«ASIA ALLIANCE BANK» xalqaro nufuzli Global Finance moliyaviy jurnali versiyasiga ko'ra "O'zbekistondagi kichik va o'rta biznes uchun eng yaxshi bank 2024" (The Best SME Bank in Uzbekistan 2024) deb tan olingan

Bankning bozor pozitsiyasi

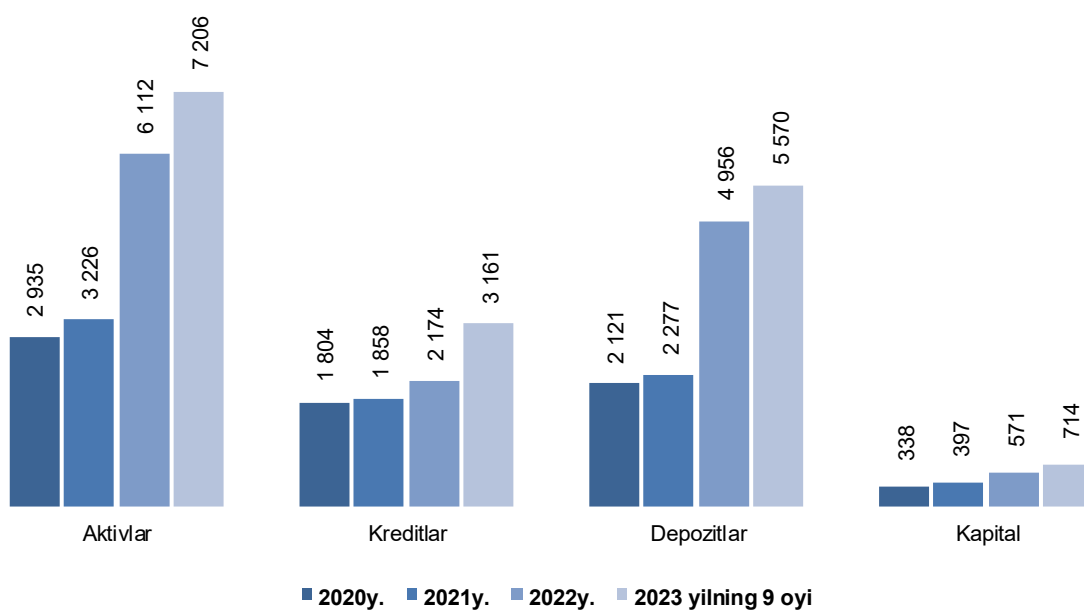
Bank tomonidan 2023-yilda bank faoliyati ko'lamini yanada kengaytirish va bank biznesini kompleks rivojlantirishni ta'minlash bo'yicha ishlari davom ettirildi.

2023-yilning 9 oyi davomida Bank asosiy ko'rsatkichlarning ijobiy dinamikasini ta'minladi. Xususan, Bank aktivlari 18 foizga oshdi va 2023-yil 1-oktyabr holatiga ko'ra 7,2 trillion so'mdan oshdi. Bankning kredit portfeli 45 foizga oshib, 3,2 trln. so'mni tashkil qildi. Bankning umumiy kapitali 25 foizga oshdi yoki mlrd. so'mni, sof foyda miqdori 143,5 mlrd.so'mni tashkil etdi.

«ASIA ALLIANCE BANK» ATBning bozor pozitsiyasi

Ko'rsatkichlar	01.01.23. holatiga ko'ra.		01.10.23y. holatiga ko'ra.	
	mlrd. so'm	bankning pozitsiyasi	mlrd. so'm	bankning pozitsiyasi
Jami aktivlar	6 112	18	7 206	18
Kredit portfeli (brutto))	2 174	19	3 161	19
Mijozlar depozitlari	4 956	17	5 570	17
Aksiyadorlik kapitali	571	21	714	21
Sof foyda	202	14	143,5	15

Bankning asosiy ko'rsatkichlari dinamikasi (2012-2023-yillar), mlrd. so'm

Raqobat muhitini tahlil qilish

Herfindal-Xirshman indeksi (HHI) asosida hisoblangan konsentratsiya ko'rsatkichi orqali Makroiqtisodiyot va mintaqaviy tadqiqotlar instituti ekspertlari tomonidan 2023-yil may oyida O'zbekiston Respublikasi bank sektoridagi raqobat darajasini baholashga ko'ra, bozorda konsentratsiya darajasi pasaymoqda va bank bozorida raqobat kuchaymoqda. So'nggi yillarda yangi o'yinchilar (OTP, TBC, Uzum, Anorbank, Hayot Bank, Smart Bank) kelishi bilan xususiy banklar o'rtasida chakana savdo va KO`B segmentlarida raqobat keskin oshdi. Keyinchalik xususiylashtirish dasturi doirasida bank bozoriga yangi o'yinchilarning kirishi kutilmoqda.

Davlat ishtirokini qisqartirish, xususiy sektor va xorijiy investorlarni jalb qilish bo'yicha ko'rilayotgan chora-tadbirlar raqobat sharoitlarini yaxshilashga va mamlakat bank sektorini yanada rivojlantirishga yordam beradi. Xususan, Prezidentning "Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda mikromoliya xizmatlarining o'rnini va ulushini oshirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qarori nobank kredit tashkilotlari uchun keng imkoniyatlar ochmoqda.

Samaradorlik ko'rsatkichlarini tahlil qilish (2023-yil 1 oktyabr).

Banklar	Aktivlar	Kapital	Kreditlar	Qimmatli qog'ozlar portfeli	Sof foyda	ROA	ROE
ASIA ALLIANCE BANK	7 206 (5)	714 (6)	3 161 (6)	740 (3)	143,5 (6)	2,9%	29,8%
RAQOBAT BANKLAR							
IPAK YO`LI BANKI	15 328	2 598	10 630	936	587	5,5%	33,7%
ORIENT FINANS BANK	11 191	2 095	7 547	0	452	5,4%	31,8%
INFINBANK	8 936	1 113	6 197	0	183	3,0%	24,0%
TRASTBANK	8 741	2155	4 837	1023	595	9,4%	42,0%
DAVR-BANK	5 645	939	4 474	545	303	8,5%	51,4%
Hammasi bo'lib o'rtacha bank	9 508	1602	6 141	541	377	5,8%	35,5%

"Ahbor-Reyting" reyting agentligi ma'lumotlariga asosan

Faol operatsiyalarning tez o'sishi fonida, kapitalga tashqi kiritishlarning yo'qligi sababli, Bank kapitalning yetarliligi ko'rsatkichlariga katta bosimni boshdan kechirdi va, aksariyat raqobatchi-banklarda, ularning kapitaliga mablag'larning tashqi kiritilishi hisobiga yuqori o'sish sur'atlari ta'minlangan bir paytda, ishlab topilgan daromad imkoniyatlari doirasida faoliyat ko'rsatkichlarining o'sishini qo'llab-quvvatlashga majbur bo'ldi. Binobarin, bank menejmenti tomonidan barqaror faoliyat va yuqori sifatli xizmat ko'rsatish, sifatli mijozlar bazasini va bankning mahalliy va xorijiy bozorlardagi obro'sini saqlab qolish bo'yicha barcha oqilona choralar ko'rildi.

Kelgusi yilda bozorda raqobat shubhasiz kuchayadi va Bank raqobatdosh ustunliklarni saqlab qolish uchun choralar ko'rishi kerak va zamonaviy texnologiyalar va innovatsiyalarni joriy etishga, masofaviy xizmat ko'rsatish kanallarini rivojlantirishga va biznes-jarayonlarini optimallashtirishga katta e'tibor berib, mijozlar bilan munosabatlarni sifat jihatidan yangi darajada qurishga intilishi kerak.

Bank faoliyatini rivojlantirishning asosiy yo`nalishlari

2024-yilda Bank faoliyati Bank oldiga qo'yilgan quyidagi ustuvor vazifalarni bajarishga yo'naltiriladi:

– bank bozorining asosiy segmentlarida raqobatbardosh pozitsiyalarni mustahkamlash (depozitlarni jalb qilish va yuridik shaxslarni kreditlash, mablag'larni jalb qilish va aholini kreditlash) va faoliyatning barcha asosiy ko'rsatkichlari bo'yicha yetakchi xususiy banklar qatoridan joy olish;

– bank faoliyatini transformatsiya qilish, biznes jarayonlarini optimallashtirish va jarayonlarni maksimal avtomatlashtirilgan holda amalga oshirishni ta'minlash, mijozlar bazasini segmentatsiyalash, tavakkalchiliklarni boshqarish va kompayens tizimini takomillashtirish sohasidagi ishlarni davom ettirish;

– ABT va Internet-bankingning zamonaviy tizimini joriy etish orqali texnologik takomillashtirish, istiqbolli innovatsion texnologiyalarni keying rivojlantirish va joriy etish, bank infratuzilmasini takomillashtirish, elektron savdo kanallarini rivojlantirish;

– Bank aktivlari sifatini oshirish, tavakkalchiliklarni boshqarishning ilg'or usullarini joriy etish, shuningdek Bankning bozor pozitsiyalarini mustahkamlash bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish hisobiga Bankning investitsiyaviy jozibadorligini oshirish;

– kichik biznes va tadbirkorlik korxonalarini kreditlash dasturini ishlab chiqish;

– avtokreditlar, mikroqarzlar, iste'mol kreditlari, ipoteka kreditlari, kredit kartalari va overdraftlar kabi chakana kredit mahsulotlarini ommaviy oldinga surish orqali chakana kredit portfelini kengaytirish;

– bankning mahsulot qatoriga nisbatan siyosati bank xizmatlari kompleksini yaratishga, shuningdek bozorning maqsadli segmentlarini faol o'zlashtirishga qaratilgan bo'lib, bu brend xabardorligini oshirishga va mahsulot liniyasining rentabelligini ta'minlashga imkon beradi;

– bank xizmatlari va savdo kanallarini kengaytirish, bank mahsulotlarini standartlashtirish va mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish, biznes-jarayonlar sifati ko'rsatkichlari tizimlarini joriy etish.

– davlat qimmatli qog'ozlarini oldi-sotdi sohasidagi bankning vositachilik faoliyatini kengaytirish, ikkilamchi bozorni saqlash bo'yicha market-meyker faoliyatini rivojlantirish, shuningdek daromad manbalarini kengaytirish;

– xalqaro moliya institutlari va xorijiy banklar bilan hamkorlikni rivojlantirish. Savdoni moliyalashtirish, kichik biznes sub'ektlarini kreditlash, yangi moliyaviy vositalarni, shu jumladan bozor va boshqa tavakkalchiliklarni samarali boshqarish imkonini beruvchi derivativlarni joriy etish sohasidagi hamkorlikni rivojlantirish va chuqurlashtirish bankning ushbu yo'nalishdagi asosiy vazifalari bo'lib qoladi;

– Bank xodimlarining bilim va ko'nikmalarini takomillashtirish, xodimlarning ish samaradorligi ko'rsatkichlari asosida mehnat unumdorligini oshirish va mehnatni rag'batlantirish.

Kredit faoliyati

2023-yil 1-oktyabr holatiga ko'ra, kredit zaxiralari (brutto) chegirib tashlangunga qadar Bankning kredit portfeli hajmi 3 trln. 161 mlrd.so'mni, shu jumladan chet el valyutasidagi kreditlar 1 trln. 147 mlrd. so'mni (36%) tashkil qildi.

2023-yilning 9 oyi davomida ajratilgan kreditlarning umumiy hajmi 2 380 mlrd. so'mni tashkil etdi, shu jumladan mijozlar turlari bo'yicha quyidagicha:

- yuridik shaxslarga – 1 676 mlrd. so'm;
- jismoniy shaxslarga – 704 mlrd. so'm.

2024-yilda real iqtisodiyot va aholini kreditlash loyihalarini moliyalashtirish orqali bankning kredit portfeli hajmini oshirish bo'yicha ishlar davom ettiriladi. Kapitalning yetariligi ko'rsatkichlari prognozini hisobga olgan holda, 2024-yilda kreditlarning prognoz hajmi 4 trln so'mdan oshishi rejalashtirilgan. 2024-yil yakuni bo'yicha kredit portfelining prognoz qoldig'i (sof) **5.063 mlrd. so'mni** tashkil etadi. Kredit portfelining (netto) jami aktivlarga nisbati 46 foiz darajasida shakllantiriladi (2025-yil 1-yanvar holatiga ko'ra). Kreditlar va lizinglar bo'yicha zaxiralari qoldig'i 126,6 mlrd so'm yoki kredit portfelining umumiy hajmining 2,5 foizi miqdorida rejalashtirilmoqda.

Bank kredit faoliyatining asosiy ko'rsatkichlari, mlrd. so'm

Asosiy ko'rsatkichlar	01.10.2023 (fakt)	01.01.2024 (kutilgan)	01.01.2025 uchun prognoz	O'zg., (kutil.)%
Kredit portfelining qoldig'i	3 161	3 553	5 063	12%
Yuridik shaxslar kredit portfelining qoldig'i	2 176	2 446	3 268	12%
Jismoniy shaxslar kredit portfelining qoldig'i	985	1 107	1 795	12%
Berilgan kreditlar hajmi	2 380	2 700	4 080	13%
Kreditlar bo'yicha o'rtacha % stavkasi	17,3%	17,4%	18,0%	0,1 f.p.
Zahiralash darajasi, %	1,6%	1,6%	1,6%	-
Chakana kreditlarning ulushi,%	31,0%	31,5%	35,0%	0,5 f.p.
Portfeldagi 5 ta yirik kredit ulushi, %	11%	11%	10%	-

Bankning kredit liniyasini kengaytirish, shuningdek, mijozlarga xizmat ko'rsatish sifatini oshirish maqsadida 2022-2023-yillarda modulli kreditlashning 9 ta turi joriy etildi, bunda kreditlashning standart shartlari hamda filiallar tomonidan mijozlarning kredit buyurtmalarini tezkor ko'rib chiqish va tasdiqlash ko'zda tutilgan. Hisobot davrida berilgan modulli kreditlarning umumiy hajmi 114 mlrd. so'mni tashkil etdi.

2023-yilda qisqa muddatli kreditlar berish hajmi jami 500 mlrd.so'mga, ularning kredit portfelidagi ulushini 10 foizga, uzoq muddatli kreditlar berish hajmi 3 580 mlrd. so'mga yetkazilishi va ularning portfeldagi ulushini 90 foizga yetkazilishi rejalashtirilgan.

Kredit portfeli hajmini kengaytirishni iqtisodiyotning istiqbolli tarmoqlaridagi loyihalarini moliyalashtirish, shu jumladan xalqaro moliya institutlarining kredit liniyalari hisobidan 112 mlrd.so'm loyihalarni moliyalashtirish, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sub'ektlariga 600 mlrd. so'm modulli kreditlar berish, shuningdek, chakana kredit mahsulotlari hajmini kengaytirish hisobiga ta'minlash rejalashtirilgan.

Iqtisodiyot tarmoqlari bo'yicha kredit portfelining ko'rsatkichlari

Asosiy ko'rsatkichlar	01.01.2024 (kutil)	01.01.2025 (prognoz)	O'zg., (kutil.)%
	Tarkibi %.		
Xizmatlar	20%	21%	1 f.p.
Savdo va umumiy ovqatlanish	17%	16%	-1 f.p.
Sanoat	12%	13%	1 f.p.
Qishloq xo'jaligi	8%	7%	-1 f.p.
Qurilish	6%	5%	-1 f.p.
Transport va kommunikatsia	5%	3%	-2 f.p.
Boshqalar (jismoniy shaxslar, uy-joy kommunal xo'jaligi)	32%	35%	3 f.p.
Jami portfel (brutto)	100%	100%	

Joriy yilning 9 oyi davomida chakana va korporativ kredit mahsulotlari joriy etildi. Bozorning turli segmentlarini qamrab olishni kengaytirish maqsadida ish haqi to'g'risidagi ma'lumotnomani taqdim etmasdan barqaror daromad manbalariga ega bo'lgan jismoniy shaxslarga kreditlar taqdim etish imkoniyati yaratildi.

Bankning chakana biznesni rivojlantirish dasturi doirasida 2024-yilda chakana mahsulot liniyasini kengaytirish, skoring modelini takomillashtirish va kreditlar sifatini oshirish bo'yicha ishlar amalga oshiriladi. Shuningdek, 2024-yilda jismoniy shaxslar uchun mobil ilova va yuridik shaxslar uchun Internet-banking doirasida yangi onlayn kreditlarni ishga tushirish rejalashtirilgan.

Shuningdek, kichik biznes subyektlari va yakka tartibdagi tadbirkorlarni kreditlash biznes jarayonlarini optimallashtirish, xususan, bank va Davlat soliq qo'mitasi, Kredit axboroti davlat reyestri, kredit byurosi o'rtasida elektron ma'lumotlar almashinuvi bo'yicha ishlar davom ettiriladi

2024-yilda eng yaxshi bank tajribasi va tamoyillari (pre, soft, hard, legal) asosida qarz oluvchilarga kreditdan keyingi xizmat ko'rsatish va kredit qarzдорliklarini yig'ish jarayonlarini tizimlashtirish va unifikatsiya qilishni nazarda tutuvchi Collection tizimini joriy etish davom ettiriladi.

Ta'minot turlari bo'yicha kredit portfelining tuzilishi

Asosiy ko'rsatkichlar	01.01.2024 (kutil.)	01.01.2025 (prognoz)	O'zg., (kutil.)%
	Ulush %.		
Sug'urta polislari	33%	33%	-
Tijorat ko'chmas mulki	32%	31%	-1 f.p.
Transport vositalari	15%	17%	2 f.p.
Uskuna	5%	4%	-1 f.p.
Uchinchi tomon kafolatlari	9%	8%	-1 f.p.
Turar-joy ko'chmas mulki	4%	6%	-2 f.p.
Depozitlar	0,6%	0,5%	-0,1 f.p.
Ta'minotning boshqa turlari	0,5%	0,5%	-
Jami	100%	100%	

2023-yil 1-oktyabr holatiga ko'ra kreditlar bo'yicha muddati o'tgan qarzдорlik (asosiy qarz va foizlar) 51,7 mlrd.so'mni, sud muhokamasidagi kreditlar – 12,7 mlrd. so'mni tashkil qiladi, shuningdek bank balansida 422 mln. so'm miqdoridagi restrukturisasiya qilingan kreditlar mavjud. Kredit portfelining sifat darajasiga ko'ra, Bankning kredit portfelidagi

"standart" kreditlar shaklida tasniflangan kreditlarning salmoq o'lchovi 2 917 mlrd.so'mni yoki kreditlarning 92,3 foizini, "substandart" kreditlarning salmoq o'lchovi 165 mlrd. so'mni (5,2 foiz) tashkil etdi. "Qoniqarsiz", "shubhali" va "umidsiz" kreditlar (NPL) deb tasniflangan muammoli kreditlar 78,9 mlrd. so'mni yoki Bankning kredit portfelida 2,5 foizni tashkil etdi. Kreditlar bo'yicha yaratilgan (jamlangan) sof zaxiralar summasi 49,8 mlrd.so'mni yoki portfelning 1,6 foizini tashkil etdi. 2024-yilda muddati o'tgan kreditlar darajasi 1,6 foizga, sof jamg'arilgan zaxiralar summasi 79,7 mlrd. so'm bo'lishi rejalashtirilgan

2023-yilning 9 oyi davomida kredit faoliyatidan olingan foizli daromadlar miqdori 352,6 mlrd. so'mni tashkil etdi, bu esa o'tgan yilga nisbatan 20 foizga oshdi. Shu bilan birga, hisobot sanasida kredit portfelining o'rtacha tortilgan stavkasi yillik 17,3 foizni, shu jumladan milliy valyutadagi kreditlar bo'yicha 22,2 foiz va chet el valyutasidagi kreditlar bo'yicha 8,7 foizni tashkil etdi.

Pul-kredit bozorida mavjud vaziyatdan kelib chiqqan holda, shuningdek, bankning sof foiz marjasining zarur darajasini ta'minlash maqsadida 2024-yilda kreditlashning o'rtacha og'irlikdagi stavkasini yillik 18 foiz, shu jumladan milliy valyutadagi kreditlar bo'yicha 23,8 foiz va chet el valyutasidagi kreditlar bo'yicha 10 foiz rejalashtirilgan. Bank yuqori marjali modulli kreditlar (yiliga 28% -30%) berish orqali KO`B sub'ektlarini kreditlash hajmini oshiradi.

Bank bankning kredit portfelini yetarli darajada diversifikatsiya qilishni ta'minlash bo'yicha chora-tadbirlarni ko'radi. Chakana kreditlashni kengaytirish doirasida Bank chakana kreditlar portfelini Bank kredit portfelining umumiy hajmidan 35 foiz (1 795 mlrd.so'm) darajada ko'paytirishni rejalashtirmoqda.

Bankning investitsiyaviy va emissiyaviy faoliyati

Bank investitsiyaviy faoliyatini istiqbolli yo'nalishlardan biri sifatida qaraydi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 11-sentyabrdagi PF-158-son «O'zbekiston – 2030» strategiyasi to'g'risida”gi Farmoni bilan barqaror iqtisodiy o'sish orqali aholi farovonligini ta'minlash dasturi qabul qilindi, shu jumladan, unda quyidagilar nazarda tutilgan:

- erkin muomaladagi qimmatli qog'ozlar bozori hajmini 8 milliard dollarga yetkazish;
- pay va venchur jamg`armalar faoliyatini yo'lga qo'yish orqali portfel investitsiyalar hajmini 2 baravarga oshirish;
- 40 ta davlat ishtirokidagi korxonalar aksiyalarini "Xalk IPO"ga chiqarish, aholini IPOda qatnashishini rag'batlantirish mexanizmlarini joriy etish;
- chet ellik nominal saqllovchilar va kastodian banklarning mahalliy kapital bozorida qatnashishi uchun infratuzilmani yaratish.

Shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 2-sentyabrdagi “Kapital bozorini rivojlantirishning qo'shimcha chora-tadbirlari to'g'risida”gi PQ-291-son qarori doirasida quyidagi chora-tadbirlar rejalashtirilgan:

- 2025-yil 1-yanvardan boshlab davlat va korporativ qimmatli qog'ozlarning yagona hisobi “Qimmatli qog'ozlar markaziy depozitariysi” AJda yuritiladi;
- fuqarolarga jamg'arib boriladigan ixtiyoriy pensiya badallarini mahalliy fond bozorida qimmatli qog'ozlarni sotib olishga yo`naltirish huquqini taqdim etish;
- jismoniy va yuridik shaxslarining - O'zbekiston Respublikasi rezidentlari va norezidentlarining xo'jalik jamiyatlari obligatsiyalari bo'yicha hisoblangan foizlar tarzidagi olingan daromadlari jismoniy shaxslardan olinadigan daromad solig'i va yuridik shaxslardan olinadigan foyda solig'idan 2028-yil 31-dekabr gacha ozod qilinadi;
- 2024-yil 31-iyulga qadar davlat qimmatli qog'ozlari bo'yicha to'lovlar amalga oshirishi uchun tan olingan chet ellik nominal saqllovchilari (Clearstream, Euroclear) hamda kastodian banklarining murojaatiga muvofiq Markaziy bankda ularga to'g'ridan-to'g'ri milliy va chet el valyutalarida hisobvaraqlar ochish.

Yuqoridagi kutilayotgan ijobiy o'zgarishlarni inobatga olgan holda, 2024-yilda Bank investitsiya vositachisi, investitsiya aktivlarining ishonchli boshqaruvchisi, qimmatli qog'ozlar bozorida investitsiya maslahatchisi sifatida faoliyat yuritish qobiliyatini baholash maqsadida O'zbekiston kapital bozoridagi tendentsiyalarni kuzatishda davom etadi.

2024-yilda Bankning emissiya faoliyati qarz qimmatli qog'ozlarni chiqarish va sotish orqali uzoq muddatli resurs va kapital bazasini mustahkamlashga yo'naltiriladi. Qimmatli qog'ozlarni chiqarish Bankka resurslarni kengaytirish va diversifikatsiya qilish imkonini beradi, shuningdek, Bankning barcha omonatchilari va investorlariga o'z mablag'larini jozibador shartlarda joylashtirish uchun muqobil imkoniyat beradi.

2023-yilning sentyabr oyida kapitalning yetariligi ko'rsatkichlarini yaxshilash maqsadida Aksiyadorlarning umumiy yig'ilishi tomonidan bank foydasini jami 156 mlrd. so'mga kapitallashtirish to'g'risida qaror qabul qilindi. Kelajakda ichki va tashqi kiruvchi manbalardan kapitalni qo'llab-quvvatlash bo'yicha ishlar davom ettiriladi.

Banklararo pul va valyuta bozorlaridagi operatsiyala

Bugungi kunda Bank banklararo bozorning faol ishtirokchilaridan biri hisoblanadi, shuningdek milliy va chet el valyutalarida banklararo depozitlarni jalb qilish va joylashtirish bo'yicha, valyuta SVOPlari, Forex bitimlari va boshqa operatsiyalarni amalga oshiradi.

O'zbekiston Respublikasining barcha banklari bilan hamkorlik yo'lga qo'yilgan, shuningdek, mahalliy va xorijiy kontragent-banklar bilan joylashtirish va qarz olish, shuningdek, banklararo bozorda forex operatsiyalarini o'tkazish sohasida bosh kelishuvlar imzolangan. Banklararo bozordagi operatsiyalar hamkor banklar bilan REFINITIV savdo terminallari, hamkor banklar terminallari va O'zRVB orqali amalga oshiriladi.

Milliy va xorijiy valyutalarda likvidlikning yetarli darajasini saqlab qolish maqsadida bank muntazam ravishda banklararo depozitlarni joylashtirish va jalb etish bo'yicha bitimlar amalga oshirdi, shuningdek, birjadan tashqari valyuta bozorida faol ishtirok etdi.

Pul va valyuta bozorlaridagi operatsiyalar, mln. AQSh dollarida

Ko'rsatkichlar	01.10.2023		01.01.2024 (kutil)		01.01.2025 (prognoz)	
	Summa	Bitimlar soni	Summa	Bitimlar soni	Summa	Bitimlar soni
Banklararo bitimlar						
<i>milliy valyuta, mlrd. so'mda</i>	5 776	111	7 701	148	9 626	185
<i>chet el valyutasida</i>	271	55	361	73	452	92
Depozitlarni MBka (overnayt) joylashtirish, mlrd. so'mda	790	7	1053	9	1317	12
O'zRVBda Konvertatsiya qilish	644	273	859	364	1073	455
Chet el valyutasini milliy valyutaga konvertatsiya qilish (mahalliy banklar)	741	210	988	280	1235	350
Forex bitimlari	574	1 168	765	1 557	957	1 947

Bank investor va diler sifatida davlat qimmatli qog'ozlarining (DQQ) birlamchi va ikkilamchi bozorlarida operatsiyalarni faol amalga oshiradi. Shuni ta'kidlash kerakki, 2022-yil noyabr oyida Samarqand shahrida bo'lib o'tgan Xalqaro iqtisodiy forum doirasida pul bozori va kapital bozorni rivojlantirishga bag'ishlangan sessiyada Bank va Moliya vazirligi hamda Markaziy bank o'rtasida "Birlamchi dilerlik kelishuvi" imzolangan edi. Yirik davlat banklari bilan bir qatorda oldi-sotdi bo'yicha birlamchi DQQ maqomini olish bankka ham foizli daromadlar, ham foizsiz tushumlar manbalarini kengaytirish imkoniyatini, shuningdek, DQQ bilan o'tkazilgan operatsiyalar hajmi uchun rag'batlantiruvchi mukofot olish imkoniyatini ochdi, u infratuzilmani rivojlantirish, malakasini oshirish va ushbu jarayonda bevosita band bo'lgan xodimlarni rag'batlantirish uchun ulardan maqsadli foydalanishni nazarda tutadi.

2023-yil 1-oktyabr holatiga ko'ra DQQ portfelining umumiy balans qiymati 739,8 mlrd.so'mni tashkil qiladi. Hisobot davrida investor uchun umumiy qiymati 1 095,7 mlrd.so'mlik DQQ sotib olish bo'yicha bitimlar amalga oshirildi, shuningdek, umumiy qiymati 3 314,2 mlrd. so'mlik DQQ sotish bo'yicha bitimlar amalga oshirildi.

Likvidlikni samarali boshqarish maqsadida Bank Markaziy bankning maxsus platformasida va O'zRVB platformasida (dilerlararo REPO) DQQ bilan REPO bitimlarini tuzadi. Shunday qilib, 2023-yilning 9 oyi davomida 5 836,3 mlrd.so'm miqdorida, "REPO sotish", 88,4 mlrd. so'm miqdorida "REPO sotib olish" bitimlari amalga oshirildi.

Likvidlik va kapitalning yetariligi ko'rsatkichlariga talab ortib borayotganligini hisobga olib, Bank davlat qimmatli qog'ozlari portfelini oshirishda davom etadi. 2024-yilda DQQ oldi-sotdi hajmini oshirish va 1 290-mlrd.so'mdan ortiq hajmda saqlab qolish rejalashtirilgan, bu Bankning likvid va daromadli aktivlarining maqbul tuzilishini ta'minlaydi.

Bank moliya bozorlarida muvaffaqiyatli ish tajribasiga ega, bu yerda moliyaviy bozor operatsiyalari va korporativ qonunchilikni yaxshi biladigan va tushunadigan jamoa tashkil etilgan. Keng tahliliy va boshqaruv ma'lumotlarini shakllantirish, o'z qimmatli qog'ozlarini chiqarish va joylashtirish bo'yicha to'plangan katta tajriba, xususan, bank tashkil topganidan beri bank aksiyalarining 14 ta chiqarilishi, shuningdek 6 ta depozit sertifikatlari chiqarilishi va subordinatsiyalangan obligatsiyalarning debyut chiqarilishi bilan bozorlar kon'yunkturasi tendentsiyalari va o'zgarishlarini monitoring qilish ishlari tashkil etildi.

Ichki va tashqi iqtisodiy sharoitlarni, O'zbekiston moliya bozorlarini rivojlantirish istiqbollari, moliyaviy vositalar ro'yxatini kengaytirishni hisobga olgan holda Bank tomonidan pul va valyuta bozorlarida, shuningdek kapital bozorida operatsiyalar sohasida izchil ishlar amalga oshiriladi, shu jumladan:

- G'aznachilik boshqarmasining amalga oshirilayotgan operatsiyalarini avtomatlashtirish va unifikatsiya qilish, Internet-banking tizimlari, mobil ilovalar va tashqi platformalar (Refinitiv, Bloomberg, O'zRFB, O'zRVB, Depozitariy) bilan integratsiya qilish orqali biznes-jarayonlarini optimallashtirish bo'yicha ishlar davom ettiriladi;
- chet el valyutasida likvidlikni qo'llab-quvvatlash va foydali kotirovkalar oqimini olish uchun sherik-banklar sonini kengaytirish;
- zamonaviy texnologiyalar va yondashuvlarga asoslangan tavakkalchiliklarni boshqarish tizimini va ochiq valyuta pozitsiyasini takomillashtirish;
- balans aktivlari va passivlarini, foiz va valyuta tavakkalchiliklarini boshqarish sohasidagi uslubiy bazani takomillashtirish;
- forvardlar, fyucherslar va boshqa xedjirlash vositalarini o'z ichiga olgan turli xil moliyaviy vositalarni joriy etish va ulardan foydalanish;
- davlat qimmatli qog'ozlarini oldi-sotdi sohasida bankning vositachilik faoliyatini kengaytirish, ikkilamchi bozorni qo'llab-quvvatlash bo'yicha market-meyker faoliyatini rivojlantirish, shuningdek daromad manbalarini kengaytirish;
- yevrobondlar va boshqa past xavfli vositalarni sotib olish orqali tavakkalchilik aktivlar tarkibini optimallashtirish va kapitaldan samarali foydalanish;
- investitsiya vositalarini kengaytirish orqali g'aznachilikning mahsulot qatorini rivojlantirish: qimmatbaho metallar, jumladan, egasizlantirilgan metall hisobvaraqlari vositalari, Islomiy moliyalashtirish vositalari va kriptovalyutalari bilan savdoni joriy etish imkoniyatlari;
- resurslar qiymati, sof foiz marjasi, resurslarni taqsimlash bo'yicha g'aznachilikning hisob-kitoblari va yondashuvlarini tayyorlash orqali transfer narxlarini shakllantirish bo'yicha taklifni ishlab chiqish;
- g'aznachilik, muddatli va derivativ vositalar sohasida mutaxassislarni muntazam ravishda o'qitish.

Xalqaro faoliyat

2023-yil davomida Bankning tashqi iqtisodiy faoliyatini kengaytirish bo'yicha ishlar davom ettirildi. Xususan, "Yevroosiyo banki" AJ (Qozog'iston) bilan vakillik munosabatlarini o'rnatish hisobiga vakillik-banklar tarmog'i kengaydi, ITFC bilan bankka savdo moliyalashtirish uchun 10 million AQSh dollari miqdorida ikkinchi moliyalashtirish liniyasini ajratish to'g'risida erishildi. Keyinchalik majburiy belgilanishi mumkin bo'lgan ESG tamoyillarini joriy etish bo'yicha barqaror global tendentsiyasini hisobga olgan holda, 2023-yil 23-martda «ASIA ALLIANCE BANK» ATB RBI AG bilan bank xodimlarini ESG tamoyillariga

o'rgatish, shuningdek, bankimiz uchun ichki siyosat yozish bo'yicha xizmatlar ko'rsatish bo'yicha shartnoma tuzdi.

Bank faoliyati ko'lamini kengaytirish, shuningdek, xalqaro moliya institutlari va xorijiy banklar bilan munosabatlarni rivojlantirish maqsadida Bank tomonidan 2024-yilda quyidagi tadbirlar amalga oshiriladi

- Sherik-banklar tarmoqlarini kengaytirish, China construction Bank (London filiali) da yuanda vakillik hisobvarag'i ochish va xalqaro kompaniyalardan liniyalarni jalb qilish.
- mustahkam, mijozlarga yo'naltirilgan va ishonchli bank muassasasi sifatida Bankning ijobiy imidjini mustahkamlash va yanada rivojlantirish;
- Bankning ichki va xalqaro reytinglarini oshirish bo'yicha maqsadli ishlarni amalga oshirish, shuningdek, milliy va xalqaro bank ko'rgazmalari va konferensiyalarida ishtirok etish;
- energiya samaradorligi va qayta tiklanadigan, muqobil energiya va toza texnologiyalarni qo'llab-quvvatlash loyihalarida ishtirok etish imkoniyatlarini o'rganish.

Chakana biznes

So'nggi yillarda Bank chakana xizmatlar bozorida sezilarli natijalarga erishdi. Xususan, yangi xizmat turlarini joriy etish, xizmat ko'rsatish sifatini oshirish va yangi xizmat ko'rsatish kanallarini yaratish hisobiga bankning chakana xizmatlar ko'lamini kengaytirildi va takomillashtirildi. Operatsiyalarning umumiy hajmida chakana biznesning ulushi barqaror o'sib bormoqda. Shunday qilib, 2023-yilning 9 oyi yakunlariga ko'ra, bankning umumiy kreditlar portfelidagi chakana kreditlar portfelining salmoq o'lchovi 31 foizni tashkil etdi, umumiy depozit bazasidagi chakana depozitlar ulushi 28 foizni tashkil etdi, Bank daromadlarini shakllantirishda chakana operatsiyalarning ishtiroki - 37%.

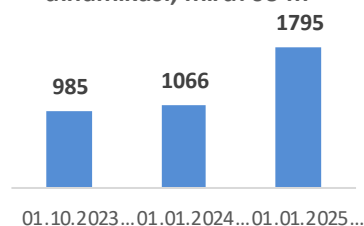
Bank biznesini transformatsiya qilish doirasida amalga oshirilgan chora-tadbirlar operatsiyalar hajmini kengaytirish va xizmat ko'rsatish sifatini oshirishga imkon berdi.

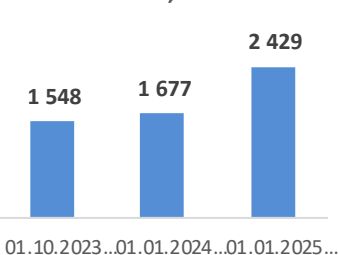
Xususan, kredit konveyeri asosida o'z skoring modeli va anderrayting mexanizmini joriy etish, shuningdek, konstruktor-depozitlar negizida yangi turdagi omonatlarni joriy etish jarayonlarning texnologik samaradorligini oshirishga, kreditlash salohiyatini kengaytirishga va mijozlarning depozitlarini jalb qilishga, shuningdek bankning operatsion xarajatlarini optimallashtirishga yordam berdi. Shunday qilib, 2023-yilning 9 oyi davomida kredit konveyeri orqali ishlov berilgan kredit arizalarining umumiy soni 19 387 donani tashkil etdi. 2023-yil 1-oktyabr holatiga ko'ra, chakana depozitlarning umumiy qoldig'idagi onlayn-depozitlarning salmoq o'lchovi 77 foizni tashkil etdi va jismoniy shaxslarning valyutani sotishning umumiy hajmidagi onlayn konversiya qilishning salmoq o'lchovi 34 foizni va valyutani sotib olishning 16 foizini tashkil etdi.

Shuningdek, bank kartalarini sotish sonini ko'paytirish bo'yicha faol ishlar olib borildi, ularning umumiy soni hisobot davrida 66 045 donaga oshdi. Jismoniy shaxslarning plastik kartalaridagi mablag' qoldiqlari 38,5 foizga oshdi va 2023-yil 1-oktyabr holatiga ko'ra 578 mlrd.so'mga yetdi, bankomatlar va infokiosklar tarmog'i kengaytirildi (254 dan ortiq), avtomatlashtirilgan depozit mashinalari (25 dan ortiq) va boshqalar joriy etildi.

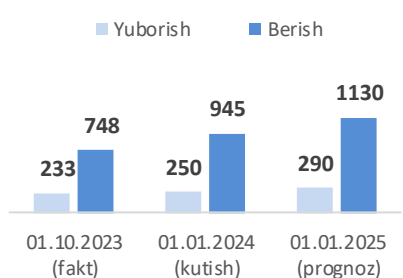
Jismoniy shaxslarning kredit portfeli qoldiqlari hajmining dinamikasi, mlrd. so'm

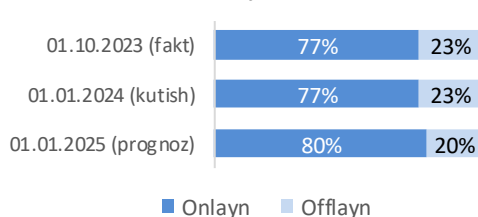
Depozit qoldiqlari hajmining dinamikasi, mlrd. so'm

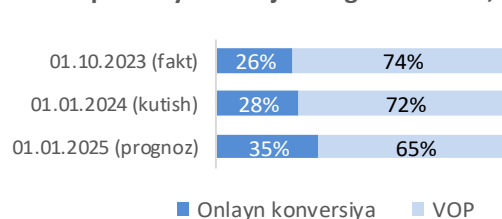
Pul o'tkazmalarining qiyosiy hajmi, mlrd. so'm

Savdo kanallari bo'yicha muddatli depozitlar qoldiqlari hajmining dinamikasi, %

Savdo kanallari bo'yicha valyuta ayirboshlash operatsiyalari hajmining dinamikasi, %

Aholi farovonligi oshgani sayin, ularning yangi chakana bank xizmatlariga bo'lgan talabi ortib bormoqda. Banklar va fintex-kompaniyalarining kuchli raqobatini hisobga olgan holda, Bankning chakana biznesini rivojlantirish chora-tadbirlari chakana operatsiyalar hajmini sezilarli darajada kengaytirishni, aholiga alohida bank mahsulotlari va xizmatlarini taklif qilishdan mijozlar bilan o'zaro munosabatlarning kompleks modelini shakllantirishga o'tishni nazarda tutishi kerak, bu ularning moliyaviy xizmatlar sohasidagi ehtiyojlarining kata qismini qondirishga va operatsiyalarning ahamiyatli ulushiga xizmat ko'rsatishga imkon beradi, shu jumladan:

-
- mahsulotlar qatorini rivojlantirish va barcha savdo va xizmat ko'rsatish kanallarini jadal rivojlantirish - mijozlarga xizmat ko'rsatishning ko'p funktsiyali tizimini shakllantirish va masofaviy savdo va xizmat ko'rsatish kanallarini keng joriy etish;
  - samarali o'zaro ko'p tomonlama savdo tizimini yaratish, mahsulotlarni paketlash va xavf darajasini hisobga olgan holda moslashuvchan narxlashdan foydalanish;
  - jismoniy shaxslarga kredit berish hajmini kengaytirish, standart, talab yuqori bo'lgan chakana kredit mahsulotlarini ishlab chiqish va joriy etish;
  - mijozlarga kompleks xizmat ko'rsatishning zamonaviy markazlari orqali kredit mahsulotlarini sotish kanallarini rivojlantirish va kengaytirish bo'yicha ishlarni tashkil etish;
  - kredit liniyalarini jalb qilish, shuningdek qarz qimmatli qog'ozlarini (depozit sertifikatlari va korporativ obligatsiyalar) chiqarish orqali uzoq muddatli resurs bazasini kengaytirish;
  - depozit xizmatlari sifatini boshqarish tizimini takomillashtirish va aholi uchun depozit mahsulotlarining jozibadorligini ta'minlash, mijozlarga kompleks xizmat ko'rsatishning zamonaviy markazlari orqali depozit mahsulotlarini sotish kanallarini rivojlantirish va kengaytirish, kross-savdo mexanizmini faol qo'llash;
  - karta biznesini rivojlantirish (ish haqi loyihalari, VISA, Master Card, China Union Pay va boshqalar), xususan, ish haqi loyihalari sohasida samarali mijozlar bazasini o'sishini va yangi mijozlarni jalb qilish uchun vositalarni kengaytirish (marketing faollik, ish haqi loyihalari doirasida mahsulot liniyasini rivojlantirish), shuningdek bank ish haqi loyihalarini sotishda chakana va korporativ o'rtasidagi munosabatlarni chuqurlashtirish
  - VIP mijozlarga qo'shimcha xizmatlarni taklif qilishni, xususan, malakali moliyaviy mutaxassisning maslahati, mijoz menejeri bilan kunu-tun telefon aloqasi, VIP-zonasida individual bank yacheykasini ijaraga olish va boshqalarni ko'zda tutuvchi Private Banking xizmatlarini joriy etish.

Korporativ biznes

Korporativ segment va kichik biznes sub'ektlari mijozlariuga xizmat ko'rsatishni rivojlantirish kelgusi yil uchun Bank faoliyatini rivojlantirishning ustuvor yo'nalishi bo'lib qoladi. Bank korporativ segmentda faol mijozlar siyosatini davom ettiradi. Korporativ biznes - aktivlar hajmi bo'yicha Bank uchun eng katta yo'nalish bo'lib, daromadlarning eng katta qismini tashkil etadi. 2023-yilda mijozlarni jalb qilish bo'yicha olib borilgan faol ishlar bankning mijozlar bazasini sezilarli darajada kengaytirishni ta'minladi. Joriy yilning 1-oktyabr holatiga ko'ra bank 14,8 mingdan ortiq mijozlarga, 4,6 mingdan ortiq - yuridik shaxs tashkil etmagan tadbirkorlik subyektlariga xizmat ko'rsatmoqda.

2024-yil uchun yuridik shaxslar bilan ishlashning asosiy ustuvorligi mijozlarga yo'naltirilgan biznes modelini realizatsiya qilish bo'lib, bu bank operatsiyalarining rentabelligini yetarli darajada ushlab turgan holda mijozlarga sifatli, o'z vaqtida xizmat ko'rsatishni ta'minlashga imkon beradi

Korporativ mijozlarning asosiy maqsadli toifasi bu jadal rivojlanayotgan va amalga oshirilayotgan operatsiyalar hajmi va spektrini oshirish istiqbollari ega bo'lgan xususiy va davlat mulkchilik shaklidagi yirik va o'rta korxonalar hisoblanadi. Ushbu toifadagi mijozlar bilan munosabatlar kompleks xizmat ko'rsatish printsipiga, operatsiyalarni amalga oshirishning standart texnologiyalarini individual yondashuv bilan birlashtirishga asoslanadi. Bunday yondashuvlarni realizatsiya qilish mijozga malakali maslahatchi va menejer vazifasini bajaruvchi alohida Bank mutaxassisini biriktirish bilan mijoz menejerlari tizimini rivojlantirish orqali amalga oshiriladi.

Bankning korporativ segmentini keyingi rivojlantirish quyidagi asosiy yo'nalishlarga qaratiladi:

- kompleks xizmat ko'rsatish va mijozlar menejerlari tizimini rivojlantirish printsipi asosida mijozlarga yo'naltirilgan biznes modelini realizatsiya qilish;
- kompleks o'zaro ko'p tomonlama savdoning samarali mexanizmlarini yaratish, biznes jarayonlarini optimallashtirish va yangi innovatsion texnologiyalarni faol joriy etish, masofaviy xizmat ko'rsatish kanallarini rivojlantirish, shuningdek, mahsulot qatorini kengaytirish orqali mijozlarga xizmat ko'rsatishni takomillashtirish;
- Internet-Banking tizimining funktsionalligi va xavfsizligini kengaytirish, xususan, hisobvaraqlarni masofadan boshqarish, depozit va boshqa mahsulotlarni realizatsiya qilish, shuningdek, mobil qurilmalardan tizimga kirish imkoniyatini yaratish bo'yicha opsiyalarini qo'shish;
- korporativ mijozlarning bo'sh pul mablag'larini jalb qilish sohasida asosiy e'tibor eng yaxshi jahon amaliyoti va innovatsion texnologiyalarni joriy etish orqali depozit xizmatlari sifatini oshirishga, samarali o'zaro ko'p tomonlama savdo mexanizmlarini yaratishga, depozit mahsulotlarining bozor tendentsiyalari va jozibadorligini hisobga olgan holda moslashuvchan depozit siyosatini amalga oshirishga, mijozlarning individual ehtiyojlarini hisobga olgan holda mahsulot qatorini kengaytirishga va yangi, shu jumladan, tuzilmalashtirilgan depozit mahsulotlarini yaratishga qaratiladi;
- yaxshi korporativ mijozlar bazasini yaratish Bankning investitsiya va vositachilik xizmatlarini rivojlantirishga yordam beradi. Bank investitsiya maslahatchisi, korporativ mijozlarning qimmatli qog'ozlarini chiqarish va joylashtirishda andarrayting xizmatlari, fond bozorida brokerlik va dilerlik xizmatlari kabi investitsiya-vositachilik xizmatlarini rivojlantirish masalalarini ishlab chiqadi;

– yirik korporativ mijozlar, shuningdek kichik biznes va xususiy tadbirkorlik loyihalarini moliyalashtirish sohasida Bank faoliyatini keyingi rivojlantirish. Ushbu yo'nalishda xalqaro moliya institutlarining kredit liniyalarini jalb qilish va o'zlashtirish bo'yicha chora-tadbirlarni realizatsiya qilishga alohida e'tibor qaratish lozim, bu esa korporativ mijozlar bazasini va boshqa ko'plab afzalliklarni sezilarli darajada kengaytirish imkonini beradi.

– bank tomonidan operatsiyalarni amalga oshirish xavfsizligini ta'minlash, tavakkalchiliklarni minimallashtirish, barcha operatsiyalar bo'yicha bank sirlarini kafolatlash;

– bank rahbariyatining yil davomida bank mijozlari tashkilotlari rahbarlari bilan muntazam uchrashuvlarini tashkil etish;

– bank tomonidan mijozga bank sohasidagi qonunchilikdagi o'zgarishlar to'g'risida ilova axborotini berish imkoniyatini ta'minlash;

– mijozlarga xizmat ko'rsatish sifati standartlariga rioya etilishini nazorat qilish.

Korporativ segmentni rivojlantirishning asosiy maqsadli parametrlari, mln. so'm

№	Ko'rsatkichlar	01.10.2023	01.01.2024	01.01.2025	O'zg.,
			(Kutish.)	(Prognoz)	(% kutish.)
1	Mijozlar soni	15 674	16 134	20 168	25%
	Korporativ mijozlar	11 005	11 255	14 069	25%
	Yakka tartibdagi tadbirkorlar	4 669	4 879	6 099	25%
2	Mijozlar kreditlari	2 290	2 682	3 268	22%
	Modulli kreditlar	114	131,1	196,7	50%
	Boshqa kreditlar	2 176	2 551	3 071	20%
3	Mijozlar depozitlari	4 023	5 140	6 294	22%
	Talab qilib olinguncha depozitlar	1 736	2 218	2 717	22%
	Jamg'arma depozitlar	291	372	455	22%
	Muddatli depozitlar	1996	2550	3122	22%
4	Mijozlarning foizli daromadlari	353	473	681	44%
	Kreditlar va lizinglar bo'yicha	353	473	681	44%
5	Mijozlarning foizsiz daromadlari	91	110	160	45%
	Vositachilik haqi bo'yicha daromadlari	91	110	160	45%

Risk-menejment tizimi

Tavakkalchiliklarni boshqarish korporativ boshqaruv tizimining bir qismi bo'lib, Bankning barqaror rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan. Kelgusi yil uchun tavakkalchiliklarni boshqarishning asosiy vazifalari quyidagilardan iborat:

tavakkalchiliklarni boshqarishning korporativ tizimi ishtirokchilari tomonidan Bank tavakkalchiliklari to'g'risida yagona tushunchani ta'minlash;

qo'yilgan maqsadlarga erishishni ta'minlash uchun o'z vaqtida identifikatsiya qilish, baholash, nazorat qilish va monitoring qilish asosida uzluksiz ravishda kelishilgan tavakkalchiliklarni boshqarish jarayonini ta'minlash;

belgilangan chegaralar doirasida risk-appetitni realizatsiya qilish limitlarini belgilash, monitoring qilish va nazorat qilish;

ichki va tashqi xavf omillari ta'sirida stressli hodisalar yuzaga kelganda sezilarli tavakkalchiliklarni qoplash uchun bankning zarur ichki resurslarini baholash va prognoz qilish;

Bank aktivlarini boshqarish samaradorligini oshirish, shu jumladan faoliyatning barcha yo'nalishlari bo'yicha tavakkalchilik/daromadlik nisbatlarini optimallashtirish;

Bank faoliyatining uzluksizligi printsiptini, shu jumladan Bankning o'z kapitalining saqlanishini ta'minlash uchun moliyaviy, operatsion va boshqa tavakkalchiliklarni realizatsiya qilish natijasida moliyaviy yo'qotishlarni minimallashtirish

bankda tavakkalchiliklarni boshqarish bo'yicha tavakkalchiliklar madaniyatini rivojlantirish;

tavakkalchiliklarni boshqarishni tartibga soluvchi Bankning yangi ichki hujjatlarini ishlab chiqish bo'yicha ishlarni tashkil etish;

tavakkalchiliklarni boshqarish tizimini Bankning yangi avtomatlashtirilgan bank tizimiga integratsiya qilish va tavakkalchiliklarni boshqarish bo'yicha dasturiy ta'minotni joriy etish bo'yicha ishlarni amalga oshirish;

Bankdagi tavakkalchiliklarni boshqarish Bank Kuzatuv kengashi tomonidan tasdiqlangan Bankning Tavakkalchiliklarni boshqarish siyosatiga muvofiq amalga oshiriladi. Siyosat tavakkalchiliklarni boshqarishning maqsad va vazifalarini, tavakkalchiliklarni boshqarish jarayonining tamoyillari va tashkil etilishini, shuningdek, tavakkalchiliklarni boshqarish jarayonining ishtirokchilarini, ularning vakolatlari va javobgarligini belgilaydi.

Bankning tavakkalchiliklarni nazorat qilish qo'mitasi tavakkalchiliklarni boshqarishning samarali tizimini joriy etishda, tasdiqlangan risk-appetit doirasida tavakkalchiliklarni boshqarishni va tavakkalchiliklarning oldini olish bo'yicha boshqa muhim vazifalarni amalga oshirishda davom etadi.

Bank Boshqaruvi tavakkalchiliklarni boshqarish tizimini samarali realizatsiya qilish uchun shart-sharoitlarni ta'minlashda, Bankda tavakkalchiliklarni boshqarish jarayonini tashkil etishda, tavakkalchiliklarni boshqarish uchun mas'ul bo'linmalarni aniqlashda davom etadi.

Bank tavakkalchiliklarini boshqarish tomonidan doimiy ravishda tavakkalchiliklarni identifikatsiya qilish, baholash, nazorat qilish va monitoring qilishni amalga oshiriladi; kredit, foiz, valyuta tavakkalchiliklari va likvidlik tavakkalchiliklari bo'yicha har chorakda stress-test

o'tkaziladi; Bank risk-appetiti yoki tavakkalciliklar limitlarining yaqinlashishi va buzilishini aniqlashga qaratilgan erta ogohlantirish va triggerlar tizimlarni ishlab chiqiladi va joriy qilinadi.

Axborot texnologiyalari

Mamlakat iqtisodiyotini liberallashtirish, shuningdek, banklarning biznes-strategiyasining keng ko'lamlı transformatsiyasi va o'zgarishi natijasida bank sektorining yuqori rivojlanish sur'ati Bankning axborot texnologiyalarini rivojlantirishning keyingi yo'nalishlarini qayta ko'rib chiqish zarurligini keltirib chiqarmoqda. Shu munosabat bilan Bank raqamli transformatsiya yo'nalishiga o'tdi va quyidagi qadamlar qo'yildi:

– eskirgan arxitektura, funktsional imkoniyatlarning yetishmasligi, moslashuvchanlikning yo'qligi va qisqa vaqt ichida zamonaviy bank mahsulotlari va yechimlarini joriy etish qiyinligi sababli Bank avtomatlashtirilgan bank tizimini, masofaviy bank xizmatlarini o'zgartirish to'g'risida qaror qabul qildi

– tashqi sherik-banklarga qaramlikni kamaytirish, samarali noyob karta mahsulotlarini chiqarish muddatlarini qisqartirish va yaratish maqsadida, Bank tomonidan ilgari sotib olingan litsenziya asosida "Tieto Card Suite" karta emissiyasini qo'llab-quvvatlash uchun platforma bazasida o'z protsessingini tashkil etish to'g'risida qaror qabul qilindi.

– mijozlarga xizmat ko'rsatish tezligini oshirish zarurati tufayli ELMA365 biznes-jarayonlarini modellashtirish tizimini joriy etishga qaror qilindi. Ushbu tizim Aloqa Markazining faoliyatini kompleks qo'llab-quvvatlash, ya'ni mutaxassislarning ishini avtomatlashtirish, turdosh tizimlardan ma'lumotlarni konsolidatsiyalash hisobiga xizmat iste'molchilari bilan yagona integratsiya oynasini yaratish, filial mutaxassislarining mijozlar bilan o'zaro munosabatlari tarixini saqlash, shuningdek, messenjerlar va ijtimoiy tarmoqlar: Telegram, WhatsApp, Viber, Instagram va boshqalar orqali mijozlar bilan darhol muloqot qilish uchun mo'ljallangan. Shuningdek, ushbu tizim elektron hujjat aylanishi tizimini va buning natijasida Bank va filiallarda ish jarayonlarini avtomatlashtirishni, qog'oz hujjatlardan voz kechishni, vazifalar va hujjatlarni kelishish jarayonlarini tezlashtirish uchun Bank va filiallar xodimlari o'rtasida yozishmalar olib borishni, Kengash va Kuzatuv Kengashining qo'mitalari va majlislarini o'tkazishni, muddatlar to'g'risida xabar berishni, vazifalarni o'z vaqtida bajarilishini, shuningdek elektron raqamli imzodan foydalanishni o'z ichiga oladi;

– Bank tomonidan 1C: Buxgalleriya va 1C: Ish haqi va xodimlarni boshqarish tizimi joriy qilinmoqda. Loyihani realizatsiya qilish quyidagilarni avtomatlashtirishga imkon beradi:

- ✓ Kadrlar hisobi - xodimlarni hisobga olishning yagona axborot maydoni;
- ✓ Ish haqini hisobga olish - Bank talabiga binoan batafsillashtirish;
- ✓ Xo'jalik faoliyati bo'yicha shartnomalarni hisobga olish;
- ✓ Tovar-moddiy qiymatliklarni hisobga olish - ombor hisobi;
- ✓ AV va NMAIarni hisobga olish – asosiy vositalar va nomoddiy aktivlar

– Operatsion va obro'-e'tibor tavakkalchiligini kamaytirish maqsadida yangi ABS tizimida kompayens-nazorat funksiyalarini joriy etish rejalashtirilgan - joriy imkoniyatlarga nisbatan kengaytirilgan umumiy va sanksiyaviy kompayens-nazorat funksiyalarini ta'minlash;

– SIT/UAT testini o'tkazish – QA loyahasiga ABS qabul qilish sinov jarayonini tashkil etish, menejment, o'qitish va uni bajarish muddatlarini nazorat qilishni ta'minlaydigan ekspertlarni jalb qilish.

Bank xodimlari tomonidan boshqarish tizimini takomillashtirish

Xodimlar Bankning asosiy aktivi va raqobatdosh ustunligi hisoblanadi. «ASIA ALLIANCE BANK» ATB xodimlarini boshqarish tizimining asosiy maqsadi bankning intellektual kapitalini samarali boshqarish va rivojlantirish, bank strategiyasini maqbul xarajatlarda realizatsiya qilishga qodir bo'lgan mutaxassislar guruhini ishlashga qobiliyatli darajada shakllantirish va qo'llab-quvvatlash, xodimlarning shaxsiy maqsadlari va bank maqsadlarini uyg'unlashtirishga qaratilgan kasbiy ambitsiyalarini realizatsiya qilish uchun sharoitlar yaratish hisoblanadi.

2024-yilda Bankning kadrlar salohiyatini yanada rivojlantirish maqsadida quyidagi tadbirlarni o'tkazish rejalashtirilgan:

- Bankning Bosh ofisi va filiallarini bank sohasida ish tajribasiga ega bo'lgan malakali mutaxassislar hamda keyingi rivojlanish salohiyatiga ega bo'lgan yosh bitiruvchilar bilan butlash;
- Oliy o'quv yurtlari bitiruvchilari uchun stajirovka dasturini tashkil etish, unda yosh mutaxassislar Bank rahbariyati bilan tanishadilar va keyinchalik ijobiy muloqot natijasida stajyorlar Bank shtatiga qabul qilinadilar;
- o'qitishning yangi texnologiyalarini qo'llash yo'li bilan xodimlarni tayyorlash va qayta tayyorlash, ularning Respublikaning ixtisoslashtirilgan o'quv yurtlarida o'qishini, shuningdek mahalliy/xalqaro darajadagi turli treninglar, dasturlar, seminarlarda ishtirok etishini ta'minlash;
- bank operatsiyalari bo'yicha ixtisoslashtirilgan o'quv markazlarida tayyorlash va qayta tayyorlash yo'li bilan rahbarlar tarkibi va zahirachilar malakasini doimiy ravishda oshirish;
- bank xodimlarini o'qitish va rivojlantirish markazida kasbiy bilimlarni o'rgatishdan tashqari, xodimlarning shaxsiy fazilatlarini rivojlantirish, jamoaviy ishlarni qo'llab-quvvatlaydigan treninglar, korporativ o'quv dasturlarini tashkil etish va o'tkazish;
- marketing va sotish, metodologik ishlab chiqishlar sohasida kadrlar salohiyatini oshirish, shuningdek ularni yangi bank xizmatlarini rivojlantirish va joriy etishga faol jalb etish;
- korporativ xulq-atvor va uslubning normalari va an'analarini kundalik amaliyotga joriy etish, ular birgalikda bankning barqaror faoliyatini qo'llab-quvvatlashga, uning imidjini mustahkamlashga va mijozlar ishonchini oshirishga ko'maklashadi;
- xodimlarni belgilangan maqsad va vazifalarga erishishda yakuniy natijaga yo'naltirish maqsadida ham moddiy rag'batlantirish, ham nomoddiy rag'batlantirish mexanizmlarini takomillashtirish va optimallashtirish.

MOLIYAVIY REJALASHTIRISH

Bank faoliyatining ustuvor yo'nalishlarini yanada rivojlantirish bo'yicha rejalashtirilgan vazifalarning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi natijasida 2024-yilda asosiy moliyaviy ko'rsatkichlarning barqaror dinamikasi prognoz qilinmoqda.

Bank o'z faoliyati ko'lamini kengaytirib, o'zining qo'lga kiritgan pozitsiyalarini saqlab qolishga va kreditlash va chakana xizmatlar bozorida o'z mavqeini yaxshilashga intiladi. Shu bilan birga, Bank balansi va daromadlari tarkibini sifat jihatidan o'zgartirishga alohida e'tibor qaratiladi. Bank operatsiyalarini kengaytirishda asosiy e'tibor Bank tomonidan O'zbekiston Respublikasi Markaziy bankining Bankning yuqori darajadagi moliyaviy barqarorligini ta'minlash bo'yicha prudensial normativlarini so'zsiz bajarishga qaratiladi.

Xususan, Bank balansi ko'rsatkichlarining asosiy parametrlari prognozi (bazaviy stsenariy) quyidagilarga asoslangan edi:

a) likvidli aktivlar regulyatorning likvidlik ko'rsatkichlariga bo'lgan talablarini hisobga olgan holda prognoz qilingan;

b) kredit portfeli regulyatorning kapitalning monandligi ko'rsatkichlariga bo'lgan talablarini hisobga olgan holda prognoz qilingan;

c) mijozlarning mablag'lari kredit portfeli va DQQ portfelining prognozini hisobga olgan holda prognoz qilingan.

2024-yil uchun kapital yetariligi prognozi

Xususiyatlari	01.10.2023 (fakt)	01.01.2024 (kutish)	01.01.2025 (prognoz)	O'zgartirish
Tavakkalchilikni hisobga olgan holda tortilgan aktivlarning umumiy summasi	5 317 482	5 717 482	8 068 729	2 351 247
Leverajni hisob-kitob qilish uchun aktivlar	7 702 432	7 979 099	9 409 099	1 430 000
1-darajali capital	551 438	644 377	960 106	315 728
Jami - Regulyativ kapital	735 250	850 075	1 280 141	430 066
1-darajali kapitalning yetarililik koeffitsienti	10,37%	11,27%	11,90%	n.n 0,6
Regulyativ kapitalning yetarililik koeffitsienti	13,83%	14,87%	15,87%	n.n 1,0
Leveraj koeffitsienti	7,16%	8,08%	10,20%	n.n 2,1
1-darajali kapital uchun maksimal tavakkalchilik summasi	5 251 789	6 136 928	9 143 866	3 006 938
Butun reg kapital uchun maksimal tavakkalchilik summasi	5 446 299	6 296 854	9 482 528	3 185 673
Koef leveraj uchun aktivlarning maksimal summasi	8 483 659	9 913 499	14 770 861	4 857 361
RWA o'sishining maksimal imkoniyati o'rtacha oylik			195 937	
Barcha aktivlar o'sishining maksimal imkoniyat o'rtacha oylik			404 780	

2024-yil uchun faoliyatni moliyaviy rejalashtirishda Bank kapitaliga qo'shimcha kiritish, shuningdek Bankning biznes-modelida sezilarli o'zgarishlar ko'zda tutilmagan.

2024-yil uchun Bankning asosiy foyda yoki zarar parametrlari prognozi quyidagilarga asoslandi:

a) foizli daromadlar kredit portfeli va DQQ portfeli hajmidan kelib chiqqan holda hisoblanadi;

b) kreditlar bo'yicha yo'qotishlar uchun zaxiralar kredit portfelining taxminan 2,5 foizini tashkil qiladi;

c) komissiya daromadlari 2023-yilga nisbatan taxminan 28 foizga oshadi;

g) operatsion xarajatlar 2023-yilga nisbatan taxminan 32 foizga oshadi.

Xususan, 2024-yilda foizli tushumlar hajmi 890 mlrd.so'm, shu jumladan kredit faoliyati bo'yicha 690,5 mlrd. so'm (2023-yilga nisbatan o'sish 46 foiz) miqdorida rejalashtirilmoqda.

Hisob-kitoblarga ko'ra, Bankning asosiy vositalarini eskirishi bo'yicha xarajatlarning sezilarli darajada oshishi munosabati bilan Bankning operatsion xarajatlari 361 mlrd.so'mni tashkil etadi.

Natijada, yaratiladigan zaxiralar (83 mlrd so'm) - 500 mlrd so'mni hisobga olgan holda, Bank 583 mlrd so'm sof foyda olishi kutilmoqda

Bayon qilingan printsiplarni hisobga olgan holda, Biznes-rejaga Bankning 2024-yil uchun prognoz ko'rsatkichlari ilova qilinadi.

PROGNOZ BALANSI (mln. so`mda)

Asosiy ko'rsatkichlar	01.01.2024 yil uchun kutish	01.04.2024 yilga prognoz	01.07.2024 yilga prognoz	01.10.2024 yilga prognoz	01.01.2025 yilga prognoz
AKTIVLAR					
Kassa naqd puli	480 836	431 807	467 632	502 858	537 483
Q`zRMBdan olinishi lozim bo`lgan mablag`lar	2 167 421	2 159 036	2 338 162	2 514 288	2 687 414
Banklardagi mablag'lar	169 437	561 462	616 338	670 244	723 321
Savdo qimmatli qog'ozlari	820 273	1 036 337	1 122 318	1 206 858	1 289 959
Kreditlar va lizing, netto	3 474 306	3 965 933	4 294 970	4 618 496	4 936 372
Investitsiyalar	12 658	2 658	2 658	2 658	2 658
Asosiy vositalar	130 464	133 464	136 464	139 464	142 464
Boshqa aktivlar	379 228	345 446	374 106	402 286	429 986
JAMI AKTIVLAR	7 634 622	8 636 144	9 352 648	10 057 152	10 749 656
MAJBURIYATLAR					
Talab qilib olinguncha depozitlar	2 837 879	3 438 986	3 697 525	3 965 846	4 265 846
Depozitlar, jamg`arma	3 197 098	3 516 808	3 836 518	4 156 227	4 475 937
Boshqa banklarning hisobvaraqlari, banklararo depozitlar, kreditlar va qarzlari	653 609	622 023	647 023	650 403	620 266
Chiqarilgan obligatsiyalar	45 080	45 080	45 080	45 080	45 080
Boshqa majburiyatlar	103 564	110 855	119 110	127 203	125 135
JAMI MAJBURIYATLAR	6 837 230	7 733 751	8 345 256	8 944 760	9 532 264
KAPITAL					
Ustav kapitali	536 776	536 776	536 776	536 776	736 776
JAMI KAPITAL	797 392	902 392	1 007 392	1 112 392	1 217 392
JAMI MAJBURIYATLAR VA KAPITAL	7 634 622	8 636 144	9 352 648	10 057 152	10 749 656

DAROMADLAR VA XARAJATLAR TO`G`RISIDAGI PROGNOZ HISOBOTI (mln. so`mda)

Ko'rsatkichlarning nomi	01.01.2024 yil uchun kutish	01.04.2024 yilga prognoz	01.07.2024 yilga prognoz	01.10.2024 yilga prognoz	01.01.2025 yilga prognoz
FOIZLI DAROMADLAR	601 445	222 580	445 160	667 740	890 320
FOIZLI XARAJATLAR	301 832	100 615	201 230	301 845	402 460
SOF FOIZLI DAROMADLAR	299 613	121 965	243 930	365 895	487 860
Yo'qotishlarini baholash	194 179	20 698	41 396	62 094	82 792
Yo'qotishlarni baholashdan keyin SOF FOIZLI DAROMADLAR	105 434	101 267	202 534	303 801	405 068
FOIZSIZ DAROMADLAR	822 044	235 930	471 860	707 790	948 282
FOIZSIZ XARAJATLAR	376 335	101 875	203 750	305 625	407 501
SOF FOIZ BO`LMAGAN DAROMADLAR	445 709	134 055	268 110	402 165	540 781
OPERATSION XARAJATLAR	274 024	90 264	180 527	270 791	361 054
SOLIQ TO`LANGUNGA QADAR BO`LGAN SOF FOYDA	277 119	145 058	290 117	435 175	584 795
Daromad solig'ini baholash	41 499	21 199	42 398	63 596	84 795
SOF FOYDA (ZARAR)	235 620	123 859	247 719	371 579	500 000

* Filiallararo foiz daromadlari va foiz xarajatlarini hisobga olmaganda.